

Institutionen för ekonomi HT-06
Kandidatuppsats i företagsekonomi

Revisionsplikt i små företag

– en ekonomisk eller ideologisk fråga?

Handledare

Sven-Olof Yrjö Collin

Författare

Anna Andersson
Charlotte Norling

Vi skulle först och främst vilja tacka vår handledare, Sven-Olof Yrjö Collin, för all hjälp med vägledning och motivation för att vi skulle kunna göra den här uppsatsen så bra som möjligt.Handledningen har varit inspirerande och konstruktiv under hela kursens gång.

Vi vill dessutom tacka respondenterna för deras väldigt betydelsefulla svar. Utan dessa svar hade inte vår undersökning varit möjlig att genomföra.

Kristianstad, januari 2007

Anna Andersson

Charlotte Norling

SAMMANFATTNING

Uppsatsens titel:	Revisionsplikt i små företag – en ekonomisk eller ideologisk fråga?
Kurs:	Kandidatuppsats, FEC 651 (10 poäng), HT 2006
Författare:	Anna Andersson och Charlotte Norling
Handledare:	Sven-Olof Yrjö Collin
Bakgrund:	I Sverige har idag alla aktiebolag revisionsplikt, oavsett företagets storlek. Ska denna plikt avskaffas för de minsta företagen i Sverige? Ämnet är idag högst aktuellt och Svenskt Näringsliv har begärt att Justitiedepartementet ska utreda frågan.
Syfte:	Vårt syfte med uppsatsen är att förklara företagarnas varierande attityder till revisionsplikt utifrån bakomliggande faktorer i mikroföretaget.
Metod:	Vi inriktar oss på det positivistiska synsättet och använder oss av en deduktiv ansats. Utifrån en kvantitativ metod samlar vi via enkäter in information som grundar sig i faktorer i mikroföretaget, vilka är beroende på attityden till revisionsplikten.
Teoretiska perspektiv:	För att skapa vår egen teori har vi agentteorin och intressentmodellen som utgångspunkter i uppsatsen.
Slutsats:	Vår slutsats av undersökningen är att vi kan se att företagen reagerar starkare på nyttan/kostnaden än på revisionsplikt. Man ser mer en nytta av revisionen än vad man ser med nyttan av revisionsplikt. Nyttan/kostnaden påverkas av faktorer i företaget och revisionsplikten påverkas av faktorer hos individen i företaget.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 INLEDNING	6
1.1 Introduktion.....	6
1.2 Bakgrund.....	6
1.3 Problematisering.....	7
1.4 Syfte.....	9
1.5 Disposition	10
2 VETENSKAPLIG METOD	12
2.1 Vetenskaplig forskningsmetod och ansats.....	12
2.2 Kapitelsammanfattning	14
3 TEORETISK REFERENSRAM	15
3.1 Redovisning och revision.....	15
3.2 Agentteori och revision av mikroföretag.....	16
3.3 Intressentmodellen.....	18
3.4 Vår teori.....	20
3.4.1 Ägarstruktur.....	21
3.4.2 Internt förhållande.....	25
3.4.3 Positionering.....	28
3.5 Kapitelsammanfattning.....	31
4 EMPIRISK METOD	32
4.1 Urval	32
4.2 Datainsamlingsmetod.....	33
4.3 Operationalisering.....	34
4.3.1 Beroende variabler.....	35
4.3.2 Oberoende variabler.....	36
4.4 Validitet och reliabilitet.....	40
4.5 Bortfallsanalys	40
4.6 Kapitelsammanfattning.....	42
5 ANALYS	43
5.1 Beskrivning av datamaterial.....	43
5.2 Resonemang kring beroende variabler	46
5.3 Hypotesprövning.....	47
5.4 Multipel regression.....	57
5.5 Respondenternas positiva åsikter till revisionsplikt.....	60
5.6 Respondenternas negativa åsikter till revisionsplikt.....	61
5.7 Kapitelsammanfattning.....	62
6 SLUTSATSER	65
6.1 Inledning	65
6.2 Samband med företagets ägarstruktur	65
6.3 Samband med företagets interna förhållande.....	66
6.4 Samband med företagets positionering.....	68
6.5 Avslutande diskussion.....	69
6.5 Förslag till fortsatt forskning.....	71

REFERENSER	72
-------------------------	-----------

APPENDIX	76
-----------------------	-----------

Bilaga 1 Brev till respondenter	76
---------------------------------------	----

Bilaga 2 Enkät	77
----------------------	----

Ej tidigare redovisade tabeller.....	80
--------------------------------------	----

FIGURFÖRTECKNING	
-------------------------------	--

Figur 3.1 Intressentmodell	18
----------------------------------	----

Figur 3.2 Modell över faktorer	20
--------------------------------------	----

Figur 3.3 Modell över faktorer – ägarstruktur	21
---	----

Figur 3.4 Modell över faktorer – internt förhållande	25
--	----

Figur 3.5 Modell över faktorer – positionering.....	28
---	----

Figur 5.1 Stapeldiagram över svarsfördelning om positiva åsikter till revisionsplikt.....	60
---	----

Figur 5.2 Stapeldiagram över svarsfördelning om negativa åsikter till revisionsplikt.....	61
---	----

Figur 6.1 Modell för slutsats	70
-------------------------------------	----

TABELLFÖRTECKNING.....	
-------------------------------	--

Tabell 5.1 Frekvenstabell revisionsplikt.....	45
---	----

Tabell 5.2 Frekvenstabell nytta/kostnad	45
---	----

Tabell 5.3 Korstabell över familjeföretag mot nytta/kostnad.....	47
--	----

Tabell 5.4 Korstabell över antal ägare mot revisionsplikt	48
---	----

Tabell 5.5 Korstabell över antal anställda som arbetar med ek.adm. mot revisionsplikt....	50
---	----

Tabell 5.6 Korstabell över utbildningsnivå mot revisionsplikt	51
---	----

Tabell 5.7 Korstabell över var bokföringen sköts mot nytta/kostnad.....	52
---	----

Tabell 5.8 Korstabell över var årsbokslut upprättas mot nytta/kostnad.....	52
--	----

Tabell 5.9 Korstabell över var man vänder sig för rådgivning mot nytta/kostnad	52
--	----

Tabell 5.10 Korstabell över bildningsår mot nytta/kostnad.....	54
--	----

Tabell 5.11 Korstabell över konkurrens på marknaden mot revisionsplikt	55
--	----

Tabell 5.12 Korstabell över antal leverantörer mot revisionsplikt	56
---	----

Tabell 5.13 Multipel regression med nytta/kostnad som beroende variabel.....	58
--	----

Tabell 5.14 Multipel regression med revisionsplikt som beroende variabel	58
--	----

Tabell 5.15 Multipel regression med revisionsplikt som beroende variabel	59
--	----

1 INLEDNING

I detta inledande kapitel börjar vi med att ge en kort introduktion till ämnet och den pågående debatten om att avskaffa revisionsplikten för mikroföretag. Efter det presenterar vi mer ingående ämnets bakgrund. Denna följs sedan av det praktiska problemet, vilket är vad som påverkar attityden hos företagaren. Problemet ligger till grund för uppsatsen och dess syfte. Slutligen ges en konkret beskrivning av syftet, medan avgränsningar hittas löpande i kapitlet. Avslutningsvis beskrivs uppsatsens disposition.

1.1 Introduktion

Ska revisionsplikten fortsätta vara lagstadgad för de minsta företagen i Sverige eller ska lagen avskaffas? Detta är en fråga som idag är högaktuell. Många länder runt omkring oss slopar revisionsplikten för små företag. Svenskt Näringsliv har begärt att Justitiedepartementet ska utreda frågan. I Sverige har alla aktiebolag, oavsett storlek revisionsplikt. All finansiell information i företaget ska enligt lagstiftningen granskas och utvärderas av en kvalificerad och oberoende revisor.

1.2 Bakgrund

I Sverige införde man första gången obligatorisk revision år 1895, detta i samband med en ny aktiebolagslag (Svanström 2006). Då var syftet främst att underlätta kontrollen över gjorda investeringar ur ett ägarperspektiv.

År 1983 ställde man kravet att revisorn skulle vara kvalificerad. Med detta menas att revisorn ska vara godkänd eller auktoriserad (Svanström 2006). Anledningen till att detta krav inte ställdes förrän vid denna tidpunkt var bristen på behöriga revisorer. Från 1983 och fram till idag har området utvecklats och i Sverige har det under dessa

drygt tjugo åren lagstiftats om allt från förändringar i årsredovisningarnas innehåll till revisorernas skyldighet att anmäla brottsmisstankar.

Enligt Europeiska gemenskapens fjärde direktiv, artikel 51, ges en möjlighet för medlemsländerna att befria små aktiebolag från revisionsplikt och detta är något som alla EU-länderna genomfört, utom de nordiska (Thorell & Norberg 2005a). Vissa medlemsländer har aldrig ens haft revisionsplikt för de minsta företagen. Det finns främst två orsaker till att det i Sverige lagts fram förslag på lagändringar. En orsak är att eftersom lagen, som den ser ut idag, främst är anpassad till större bolag och det upplevs finnas behov av regelförenklingar för de mindre bolagen. Den andra orsaken är det stora internationella inflytandet som Sverige i allt större utsträckning påverkas av (Thorell & Norberg 2005b). Det är just därför vi har valt att fokusera på Sverige i denna undersökning.

Det ställs idag frågor i Sverige om nyttan av revisionen i mikroföretag överstiger dess kostnad och om revisionen verkligen skapar ett tillräckligt stort värde för mikroföretagens intressenter. Exempel på ett företags intressenter är kreditgivare, leverantörer, kunder, stat och kommun. Revisorns uppgift är att granska företagens finansiella information, vilket är viktigt för att intressenterna ska kunna lita på att denna är korrekt. En kreditgivare vill göra en bedömning om de vågar låna ut pengar till företaget och också om möjligheterna att få sina lån återbetalda. Leverantörerna måste veta om de kan leverera varor med säkerhet till företaget och även om de vågar lämna kredit. Kunderna vill veta om företaget kan förväntas sköta sina leveranser problemfritt framöver. För att stat/kommun ska kunna beräkna skatter och avgifter är det viktigt att företagets ekonomiska rapportering är felfri (FAR 2005).

1.3 Problematisering

I debatten om revisionspliktens vara eller inte vara är åsikterna många. I Svenskt Näringslivs begäran om översyn av lagen vill man att Justitiedepartementet ska utreda frågan om det finns möjlighet till undantag från revision i de allra minsta före-

tagen (Thorell & Norberg 2005b). De företag som i första hand kommer att påverkas är de som har 0-9 anställda och har en omsättning på högst 3 miljoner – de så kallade mikroföretagen.

Det finns flera argument både för och emot ett slopande av revisionsplikten. Stefan Persson på Ernst & Young är en av dem som menar att revisionsplikten ska tas bort. Han säger att "alla behöver en revisor, men alla behöver inte revision". Med detta menar han att företagen behöver revisorns kompetens, men revisionen behövs bara när den verkligen efterfrågas (Wennberg 2004). Det finns även argument för att man ska behålla revisionsplikten. Man anser då att den förknippas med en viss kvalitet och är en säkerhet som förhindrar att det begås ekonomiska brott (Thorell & Norberg 2005b). Thorell & Norbergs slutsats i studien från 2005 är att det är hög tid att avskaffa revisionsplikten i Sverige för de små företagen. De vill att detta ska ske stegvis med en början hos mikroföretagen.

Även den nya regeringen är positiv till ett avskaffande. I budgeten som utfärdats under hösten förekommer förslag på att revisionsplikten för mindre företag ska tas bort. Detta som ett led i utvecklingen att förenkla reglerna och minska den administrativa bördan för små företag (Clemedtson, Östman & Brännström 2006).

I Sverige finns cirka 250 000 aktiebolag och 200 000 av dessa räknas som mikrobolag (Thorell & Norberg 2005b). Detta problemområde påverkar alltså runt 80 % av Sveriges alla aktiebolag. I den här uppsatsen har vi valt att undersöka mikroföretagens uppfattning, deras ställningstagande och om det går att utläsa några gemensamma bakomliggande faktorer hos företagen med samma åsikter. Orsaken till att uppsatsen endast behandlar mikroföretagen, fast att alla intressenter är i behov av den ekonomiska informationen, är att det är i företagen som informationen skapas och därför anser vi att det är dessa som är huvudrollsinnehavarna. Utan företagen finns inga intressenter och i så fall inte heller något behov av revision.

Till en början vill vi ta reda på om mikroföretagen ställer sig åt det positiva eller negativa hållet när det gäller ett avskaffande av revisionsplikten i Sverige. Detta är utgångspunkten i problemet för vår undersökning. Utifrån svaret på ovanstående

vill vi sedan testa om det finns några utmärkande drag hos företagen beroende på hur de ställer sig i frågan. Med hjälp av det tror vi oss kunna utläsa vårt problem där vi ställer oss frågan; Vad är det hos mikroföretagen som påverkar den varierande attityden till revisionsplikt? Företag lever under olika omständigheter och med olika förutsättningar. Vi vill se vad det är som driver företagarnas attityder. Attityderna kan avgöras genom till exempel hur ägandet ser ut. Andra faktorer som kan vara avgörande är den interna kompetensen samt var företaget befinner sig på marknaden.

1.4 Syfte

Syftet med vår uppsats är att förklara företagarnas varierande attityder till revisionsplikt utifrån bakomliggande faktorer i mikroföretaget.

1.5 Disposition

Nedanstående beskrivs hur uppsatsens disposition ser ut.

<p>Kapitel 2 Vetenskaplig metod</p>

I detta kapitel ges en utförlig beskrivning av de metoderna som vi använt och varför. Det börjar med en beskrivning av målet med vår uppsats som löpande i kapitlet vävs in i de olika ansatserna vi utgått ifrån. Kapitlet avslutas med en introduktion till varför vi valt agentteorin och intressentmodellen som utgångspunkt i uppsatsen. Allra sist ges en kort sammanfattning.

<p>Kapitel 3 Teoretisk referensram</p>
--

Först presenteras grunder i ämnet redovisning och revision. Kapitlet består sedan av en genomgång av de teorier som har varit relevanta för den här uppsatsen. Vi har funnit två teorier som varit särskilt intressanta, vilka är agentteorin om förhållandet mellan agent och principal samt intressentmodellen. Teorierna används som utgångspunkt när vi ska bilda hypoteser och därmed skapa oss en egen teori. Avslutningsvis sammanfattas kapitlet.

<p>Kapitel 4 Empirisk metod</p>

Kapitlet inleds med en beskrivning av undersökningens urval av mikroföretag. Därefter följer en förklaring av datainsamlingsmetod. Efter det ges en utförlig beskrivning i operationaliseringen av beroende och oberoende faktorer som legat till grund för utformningen av vår enkät. Operationaliseringen följs av en reflektion över undersökningens validitet och reliabilitet. Till sist analyserar vi de bortfall som uppstått

i samband med den primära datainsamlingen. Kapitlet avslutas med en sammanfattning.

Kapitel 5 Analys

I detta kapitel analyserar vi hypoteserna var för sig med hjälp av olika tester. Eventuella samband kommer att redovisas för att avgöra om hypotesen accepteras eller förkastas. Analysen är grunden för våra slutsatser i kapitel 6. Sist i kapitlet finns en sammanfattning.

Kapitel 6 Slutsatser

I det här sista kapitlet sammanfattas det vi kommit fram till under uppsatsens gång samt slutsatser för det analyserade materialet. Slutsatserna knyter vi an till de teorier som vi presenterade i vårt teorikapitel. Vi kommer att avsluta kapitlet med att ge förslag till fortsatt forskning inom ämnet.

2 VETENSKAPLIG METOD

I detta avsnitt följer en utförlig beskrivning av de metoderna som vi använt, och varför. Det börjar med en beskrivning av målet med vår uppsats som löpande i kapitlet vävs in i de olika ansatserna vi utgått ifrån. Kapitlet avslutas med en introduktion till varför vi valt agentteorin och intressentmodellen som utgångspunkt i uppsatsen.

2.1 Vetenskaplig forskningsmetod och ansats

Målet med vår uppsats är att ta reda på vad som karaktäriserar företagen beroende på deras varierande attityder till revisionsplikten.

Det finns två huvudinriktningar inom vetenskapen. Den ena är hermeneutiken och syftar till att förstå ett beteende. Den andra är positivismen och syftar till att förklara ett beteende (Thuren 2000). Vi väljer i den här uppsatsen att inrikta oss på det *positivistiska* synsättet eftersom vi ska förklara varför företagen har en viss attityd som grundar sig i bakomliggande faktorer. Ett argument mot detta synsätt kan vara att man undviker att ha med egna åsikter och värderingar vid forskningen. Valet av variabler, mål med uppsatsen och vilken data som samlas in påverkas både medvetet och omedvetet av forskarnas egna uppfattningar. Det positivistiska synsättet har en nära koppling till den deduktiva ansatsen, vilken strävar mot att hitta samband som man vill kunna generalisera (Saunders, Lewis & Thornhill 2003).

För att bygga upp kunskap inom ett område kan man använda den induktiva ansatsen som har sin utgångspunkt i empirin. Syftet med den är att bygga upp en ny teori, alltså ny kunskap. Den *deduktiva* ansatsen, vilken vi använder oss av i vår uppsats, kännetecknas av att man utgår från befintlig teori och skapar sig förväntningar om hur det ska vara i verkligheten. Man samlar sedan in information för att få svar på frågeställningarna som skapats ur förväntningarna (Artsberg 2005). Slutligen blir man antingen motbevisad, får svar varken för eller emot eller så får man sina tankar

bekräftade. Kritik mot deduktiv ansats är att den som forskar redan har en så klar föreställning om resultatet att han/hon inte ser väsentlig information och riskerar att inte få med det mest betydelsefulla i sin undersökning (Jacobsen 2002). I vår uppsats skapar vi oss egna hypoteser och en egen teori utifrån befintliga teorier och genomförda vetenskapliga forskningar, i enlighet med deduktiv ansats. Med hjälp av detta material vill vi komma fram till oberoende faktorer som påverkar attityden till revisionsplikt hos mikroföretagarna.

Den normativa metoden avser att förbättra ett problem som undersöks, medan den deskriptiva metoden har som målsättning att förklara ett visst fenomen, varför något är som det är (Artsberg 2005). I vår uppsats använder vi oss av den *deskriptiva* metoden. Den passar bäst in då vår problemställning är av förklarande och beskrivande karaktär.

Vid valet av analysteknik finns två olika metoder. Den kvalitativa metoden har som syfte att skapa en ingående kunskap inom ett valt ämne. Detta sker vanligen genom ett fåtal personliga intervjuer som sedan analyseras för att kunna förstå helheten. Metoden som främst lämpar sig för vår uppsats är den *kvantitativa* på grund av att vi vill ta reda på flera företags orsaker till att man har en viss inställning eller uppfattning om revisionsplikten, detta över ett stort geografiskt område. Trots detta resonemang använder vi vid datainsamlingen en blandning av de två metoderna. Då vi använder kvantitativ metod samlar vi via enkäter in informationen som sedan bearbetas med hjälp av datorbaserade analysprogram. Datamaterialet som vi får in är både av kvalitativ art till exempel attityder och av kvantitativ art till exempel antal leverantörer. En nackdel med att använda sig av enkäter kan vara att man riskerar att få stora bortfall eller att respondenten ger felaktigt svar om han/hon inte förstått frågan korrekt. En annan nackdel med kvantitativ metod är att det är svårare att vara flexibel för ny information under undersökningens gång (Jacobsen 2002).

Våra teoretiska utgångspunkter i uppsatsen är agentteorin och intressentmodellen. Agentteorin har vi valt att använda oss av för att visa hur principalen är i behov av en revisor, en övervakning för att kontrollera om agenten handlar i principalens in-

trasse (Scott 2003). Kritiken mot att vi använder oss av agentteorin i denna uppsats är att i mikroföretag är ledning och ägare i allmänhet samma personer, men däremot kan vi se ett behov av övervakning i de företag som har mer än en ägare. Det är här agentteorin får en betydande roll. Intressentmodellen är en annan viktig grund att utgå ifrån eftersom företagen är beroende av sin omgivning och sina intressenter. För att intressenterna ska kunna lita på företagen är revisorn betydelsefull (FAR 2005). Agentteorin och intressentmodellen förklaras mer utförligt under den teoretiska referensramen i kapitel 3.

2.2 Kapitelsammanfattning

Målet med uppsatsen är att kunna förklara varför företagen har en viss attityd till revisionsplikten. På grund av att vår problemställning är av förklarande karaktär har vi inriktat oss på det positivistiska synsättet samt den deskriptiva metoden. Vi utgår från befintlig teori och skapar oss egna förväntningar i enlighet med den deduktiva ansatsen. Analystekniken grundar sig främst i den kvantitativa metoden då vi vill fånga upp flera företags attityder. Datamaterialet utgörs både av kvantitativa och kvalitativa variabler.

3 TEORETISK REFERENSRAM

Allra först presenteras grunder i ämnet redovisning och revision. Kapitlet består sedan av en genomgång av de teorier som har varit relevanta för den här uppsatsen. Vi har funnit två teorier som varit särskilt intressanta, vilka är agentteorin om förhållandet mellan agent och principal samt intressentmodellen. Teorierna används som utgångspunkt när vi ska bilda hypoteser och därmed skapa oss en egen teori.

3.1 Redovisning och revision

Redovisning handlar om att man ska förmedla finansiell information om en affärs-händelse till bland annat aktieägare och företagsledare (Elliot & Elliot 2005).

Det svåra med redovisning är att informationen som tas fram både ska vara relevant och tillförlitlig (Svanström 2006). Informationen är relevant när den påverkar användarnas beslutsfattande. Detta kan vara genom en utvärdering av historiska händelser, nuvarande förhållande och även en uppskattning om framtiden. När en information är tillförlitlig är den inte snedvriden och innehåller inte heller några fel. Det är viktigt att användaren kan lita på informationen (Artsberg 2005).

Ledningen kan ha incitament att visa en bättre bild av företagets ställning utåt sett än vad som är sant. Det kan till exempel vara för att företaget lättare ska kunna låna pengar hos kreditgivarna. Därför är det viktigt att all slags ekonomisk information granskas och enligt gällande lag ska denna granskning idag ske av en kvalificerad och oberoende revisor (Svanström 2006). I granskningen ska revisorn framför allt ta ställning till om ledningen brutit mot aktiebolagslagen när det gäller bokföring, bolagsordning eller förvaltning av företagets medel. Revisorn gör detta genom att granska viktiga beslut, avtal och även genom att sätta sig in i företagets organisation och rutiner och sedan bedöma dessa (FAR 2001).

Kravet på att företaget ska ha en kvalificerad revisor genomfördes år 1983 och sedan dessa har revisorerna haft monopol på redovisningstjänster för aktiebolag i Sverige (Svanström 2006). Reglerna om revisionsplikt står skrivna i 2 § Revisionslagen (Sveriges Rikes Lag 2006).

Revisionsuppdraget skiljer sig på många olika sätt för små onoterade företag jämfört med de stora företagen på börsen. Dessa skillnader gäller både själva revisionsprocessen och efterfrågan på revision. I de små företagen där ägare och ledning är samma person blir förhållandet gentemot revisorn mer personligt och relationen blir mer betydelsefull i jämförelse med relationerna i större företag (Johansson, Häckner & Wallerstedt 2005).

Som det ser ut i Sverige idag reflekteras dessa skillnader inte på något sätt i lagstiftningen. Samtliga svenska aktiebolag måste följa exakt samma regelverk. Införandet av internationella standarder som IFRS och ISA förväntas medföra mer omfattande arbete för revisorerna, vilket kommer att leda till högre arvoden för deras klienter (Svanström 2006). Enligt FAR kan denna ökning bli uppemot 30 procent (Precht 2005).

3.2 Agentteori och revision av mikroföretag

Det finns teoretiska förklaringar till att det finns revision och en sådan förklaring är agentteorin (Chow 1982). Grunden i agentteorin är separationen mellan ägare och ledning i ett företag. Principaler anlitar agenter för att utföra tjänster åt dem (Jensen & Meckling 1976).

Ett problem som kan uppstå vid agentrelationer är att parterna strävar efter att maximera sin egen nytta (Viitanen 2000). Detta leder till att agenten inte kan förväntas att agera som principalen önskar (Jensen & Meckling 1976). Det är viktigt för principalen att kunna lita på agenten och på den information som agenten lämnar ifrån sig. Principalen behöver denna information för att kunna fatta viktiga beslut

inför framtiden. Här uppkommer ett behov av övervakning (Chow 1982). Även om agenten får incitament att agera i principalernas intresse kan han/hon ändå vidta åtgärder som ligger utanför principalens intresse just för att maximera sin egen nytta.

Principalen tar hjälp av en revisor för att övervaka agenten och innehållet i den ekonomiska rapporteringen. Genom denna övervakning, med hjälp av revisorn, minskar principalens övervakningskostnad (Watts & Zimmerman 1978). Det är företaget och därmed till slut ägarna som står för revisionskostnaderna. Genom att revisorn genomför revisionen minskar agentens handlingsutrymme och felaktigheter i agentens redovisning. Detta gör att risken blir mindre för principalen och de ser därmed ett stort värde av revisionen (Power 1997).

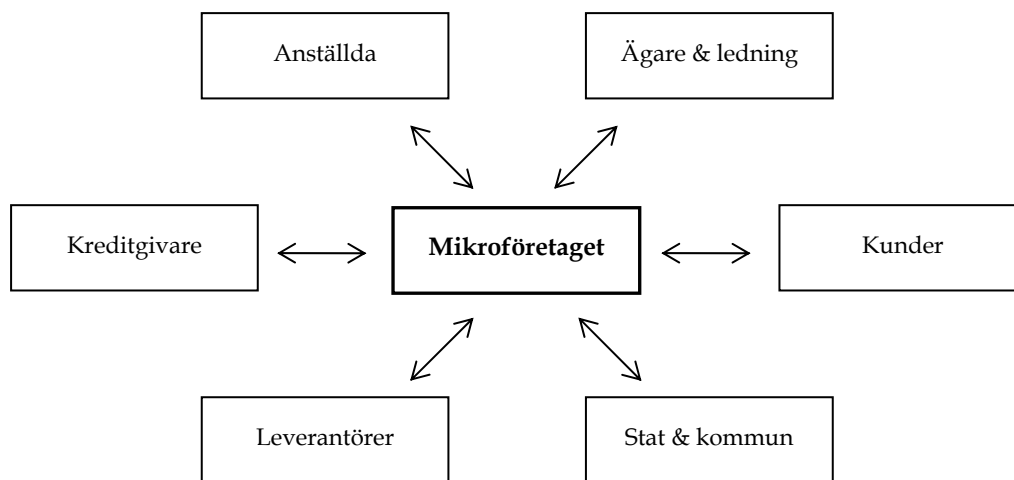
Man bör dock inte utesluta att det kan uppstå meningsskiljaktigheter mellan ägarna även i de allra minsta bolagen och i familjeägda företag där familjemedlemmarna inte kommer så bra överens. Här uppstår därmed ett agentproblem mellan principalerna och för att minska risken för detta kan man se revisionen som ett skydd (Freedman & Godwin 1993).

Man kan sedan fråga sig hur nyttan av revisionen ser ut i små företag där ägare och ledning vanligtvis är samma personer. Om man utgår från de små företagen menar Sundgren (2003) att nyttan av revisionen ökar ju större företaget är. Detta tror vi kan bero på att i större företag uppstår fler affärshändelser, och därmed fler verifikationer som gör att helhetsgreppet minskar och nyttan av revisionen ökar. I mindre företag med en lägre omsättning väger istället kostnaden tyngre, men man har och andra sidan lättare att skaffa sig grepp om helheten. Tidigare forskning av Simunic & Stein (1987) bekräftar att agentkostnader ökar i takt med företagets storlek.

Det är viktigt att komma ihåg att den ekonomiska informationen inte enbart är till för principalen utan även för företagets intressenter. Revisionen ger intressenterna en trygg bild av företaget (Svanström 2006).

3.3 Intressentmodellen

Intressentmodellen beskriver relationen mellan ett företag och dess intressenter. En intressent är en individ eller en grupp som kan påverka ett företags handlande. Det är vanligt att företag har många intressenter som är ömsesidigt beroende av varandra (Gray, Owen & Adams 1996). Exempel på intressenter illustreras i bilden nedan.

Figur 3.1 Intressentmodell

Syftet med intressentmodellen är att ge förståelse för företagets relationer till sin omgivning och vilka intressenter som är involverade. Företagens mål är att tillgodose intressenternas olika krav och skapa balans mellan dessa. Man bör observera att denna syn står i strid mot agentteorin som istället menar att företaget finns till för principalen. Det är inte sällan att intressenternas krav står i konflikt med varandra. Beroende på typen av företag krävs en viss rangordning mellan intressenterna. Den inbördes rangordningen och individuella betydelse varierar mellan de olika företagen (Thorell & Norberg 2005b).

Intressenterna kan delas in i två olika kategorier, inre och yttre intressenter. Orsaken till denna indelning är att kunna se hur relationerna till företaget skiljer sig i styrka och för att kartlägga möjligheter att få tillgång till relevant information. I den inre

kategorin befinner sig anställda och ägare/ledning. Anledningen att vi i modellen slagit ihop ägare och ledning som en intressent är för att i mikroföretagen är dessa vanligtvis samma person. De inre intressenterna har många gånger en nära och personlig relation till företaget som gör att de lättare kan ha en nära insyn och också lättare kan påverka sin situation. I den här kategorin av intressenter är beroendet av företaget vanligtvis stort bland annat eftersom denna kategori får lön från företaget (Diamant 2004). Till de yttre intressenterna räknas kunder, leverantörer, kreditgivare och stat och kommun. Denna kategori av utomstående intressenter har svårare att få information om företaget. Till skillnad från de inre är dessa intressenter oftast inte lika hårt knutna till företaget. Ett exempel på detta är att kunderna inte måste handla av just det företaget, utan kan välja ett annat företag utan att meddela det innan. Informationen om företaget kan intressenterna använda för att jämföra med andra företag på marknaden. Detta är viktigt för att göra löpande bedömning om företagets ställning. Intressenterna vill känna förtroende för företaget och det är här revisionen kan komma till nytta (Belfrage Carlberg 2003). Den intressent som anses som den allra främsta är kreditgivaren eftersom de lånar ut pengar till företaget (Diamant 2004).

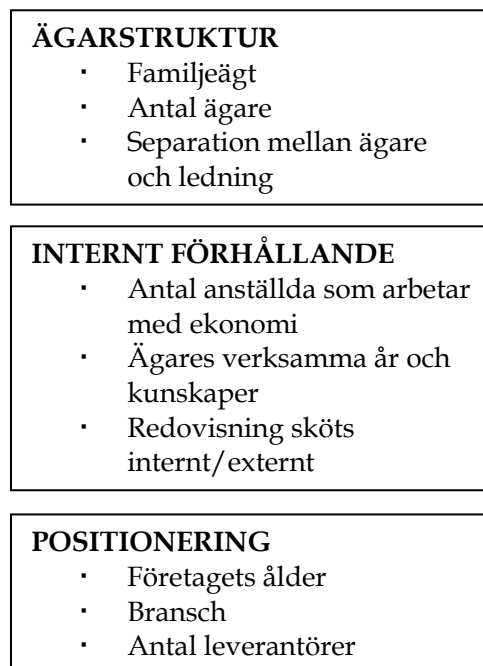
Revision i Sverige utförs alltså inte bara för ägarna utan även för företagens intressenter. De olika intressenterna använder redovisningen på många olika sätt, beroende på hur stor nytta och hur stort intresse varje intressent har av den ekonomiska informationen från företaget (Thorell & Norberg 2005b). Den nytta som intressenterna kan se i företagets revision är att den lyfter kvaliteten på redovisningen och ökar förtroendet för företaget. Clemendtson et al (2006) uttrycker detta genom att företagen ger intressenterna "licence to operate". Utan revisorer skulle intressenterna själva behöva ta hjälp av egna kontrollanter för att kunna lita på informationen som företagen ger ut (FAR 2005).

3.4 Vår teori

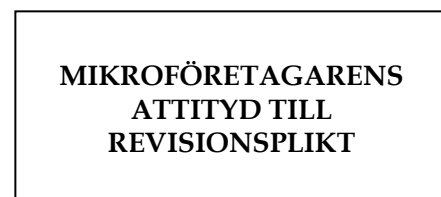
Mikroföretagens ägare har attityder till revision som kan påverkas av olika faktorer. Vi har formulerat hypoteser om vad som kan ligga bakom åsikterna i frågan om den lagstadgade revisionsplikten ska tas bort. Det är inte alltid att mikroföretagen endast har en ägare. Därför har vi använt oss av uttrycket "man" vid hypotesformuleringen då ordet "man" fångar upp både företagaren och företagarna. Utifrån våra hypoteser har vi sedan skapat oss vår egen teori. Finns det några särskilda karaktärsdrag hos företagen som påverkar företagarnas syn på ett avskaffande av revisionsplikten? Vi tror att faktorerna som ligger till grund kan urskiljas i företagets ägarstruktur ur ett agentperspektiv, interna förhållanden som har med humankapitalet att göra samt var företaget befinner sig på marknaden och gentemot sina intressenter.

Nedanstående modell är till för att ge en övergripande logik över faktorerna som enligt vår teori påverkar synen på revisionsplikt.

OBEROENDE FAKTORER

BEROENDE FAKTOR

Figur 3.2 Modell över faktorer

Vi anser att företag generellt kan delas in i tre huvudgrupper. Därför har vi skapat tre hypoteser i varje huvudgrupp för att kunna kartlägga företaget. Genom att kartlägga företaget är vår förhoppning att lyckas ta reda på vad företagaren(-na) har för attityd till revisionsplikt. Den översta gruppen som vi kallar "ägarstruktur" innehåller faktorer om hur företagets ägarförhållande är uppbyggt. Gruppen i mitten, "internt förhållande", består av faktorer som förklarar hur arbetsfördelningen ser ut och vilken kompetens som finns i företaget. Den nedersta gruppen, "positionering" inriktar sig på var företaget befinner sig, både när det gäller företagets ålder och bransch. De oberoende faktorerna på vänster sida ska förklara den högra beroende rutan.

3.4.1 Ägarstruktur

Figur 3.3 Modell över faktorer - ägarstruktur

3.4.1.1 Familjeägda företag

I familjeägda företag är det sannolikt att man inte ser något värde av revisionen eftersom informationen redan är känd för familjemedlemmarna. English (1978) förklarar detta genom att säga: "Revisorn har kommit för att berätta för Herr och Fru A (som

aktieägare) att de, Herr och Fru A (som företagsledare), inte har bedragit dem själva." Detta citat är ett exempel på hur situationen många gånger kan se ut i små familjeägda företag. Om ägare och ledning i familjeföretagen är olika personer anser de sig ändå ha tillräcklig insyn i företaget på egen hand och litar på varandra. Familjeägda företag kan också ha en tendens att välja att endast anställa personer inom familjen till tjänster som egentligen skulle kunna utföras bättre av någon utomstående med mer kunskap och erfarenhet. Det kan vara negativt när företag låser sig på detta sätt, då det finns risk att de går miste om bredare kompetens från någon icke-familjemedlem (Schulze, Dino, Lubatkin & Buchholtz 1999). Troligtvis kan de vara medvetna om att de kan gå miste om denna kompetens, men strävan efter att hålla sig till att vara ett familjeföretag väger tyngre. Därför är vår mening att inställningen till revisionsplikt är negativ av anledningen att de litar på sin familj.

I en undersökning av Collis (2003) prövades istället hypotesen om icke-familjeägda företag skulle se positivt på revisionsplikten. Resultatet av analysen visade att hypotesen accepterades och det kunde dras slutsatser att de företag som inte är helt familjeägda föredrar revision. Detta resultat stämmer överens med vårt antagande fast att undersökningen av Collis berörde icke-familjeägda företag.

Det finns inga garantier för att det i familjer alltid samarbetas och aldrig förekommer konflikter. När det är flera familjemedlemmar som arbetar i företaget finns det en risk att det uppkommer meningsskiljaktigheter om hur företaget ska styras. Det uppstår då ett agentproblem mellan ägarna i familjeföretaget. Då familjemedlemmarna handlar efter eget intresse och tar beslut som är fördelaktiga för dem själva, kan det leda till minskad effektivitet som också kan missgynna företaget (Schulze et al 1999). När någon av familjemedlemmarna handlar efter eget intresse behöver detta nödvändigtvis inte vara negativt för företaget. Det kan istället vara en framåtsträvan som exempelvis kortsiktigt ökar företaget risk, men på lång sikt ökar lönsamheten. Kanske är det så att framåtsträvandet spräcker övriga familjemedlemmars dröm om att fortsätta driva familjeföretaget, men på lång sikt kan förändringen vara gynnsam för företaget. I familjeägda företag där det pågår intern strid finns det risk för att information inte är tillförlitlig och då vill man ha en extern granskare som säkerställer

hela företagets information. Detta kan istället leda till att man ser positivt på revisionsplikt.

Vi vill påpeka att det och andra sidan kan vara så att familjen vill undvika att blanda in en extern revisor i den pågående interna striden. Anledningen till detta kan vara att familjen önskar att hålla konflikterna på en intern nivå. Här tror vi att man därför ställer sig negativt till revisionsplikt.

Hypotes 1: I familjföretag har man en mer negativ attityd till revisionsplikt.

3.4.1.2 Antal ägare

Ägaren befinner sig i intressentmodellens inre kategori och har också den viktigaste positionen, eftersom han/hon många gånger är den som har full överblick över verksamheten (FAR 2005).

I enmansföretag är det samma person och alltså samma företag som både granskas, utser revisor och betalar för revisionen. Därför har ägaren för egen del i sådana situationer inte behov av revisionsplikt. Sherer & Turley (1997) diskuterar problemet om att små företag betalar för en revision där informationen är till för dem själva. Är man ensam ägare behöver man ingen som granskar de ekonomiska uppgifterna i företaget till sig själv som ägare. Ägaren har full insyn och tillgång till all information. När företag ser ut enligt denna beskrivning utförs revisionen endast för företagets intressenter, men det blir företaget som får stå för kostnaden (Thorell & Norberg 2005b). Man ser därför här ingen nytta, snarare en kostnad av att ha lagstadgad revisionsplikt. Möjligtvis ser man en nytta av revision till intressenterna.

När ett företag har mer än en ägare kan agentteorin motivera revision till förmån för ägaren. Var och en av ägarna har betydelsefull fakta om företaget och dess ekonomi som alla vill ta del av och ha fullständig kontroll på. Revisorn är till stor hjälp för att övervaka och samordna ägarnas ekonomiska rapportering och för att alla ägarna ska kunna ta del av samma information. Man kan här se att revisionen fyller sin funktion

och detta gör att man kan ha en positiv syn på revisionsplikt (Thorell & Norberg 2005b).

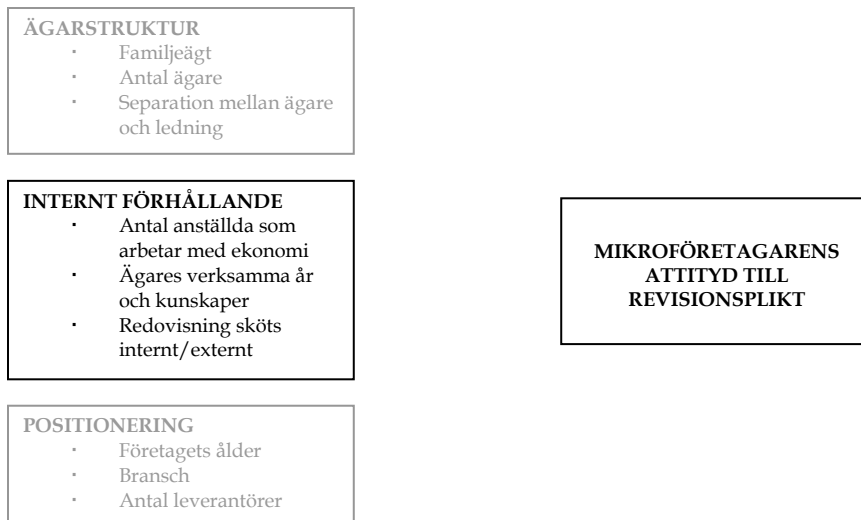
Hypotes 2: Ju fler ägare ett företag har desto mer positiv attityd har man till revisionsplikt.

3.4.1.3 Separation mellan ägare och ledning

I enmansföretag finns det ingen motsättning mellan ägare och ledning som i de små mikroföretagen vanligtvis är samma person (Thorell & Norberg 2005b). I dessa företag är ägarstrukturen stark och det uppstår inget informationsövertag för ledningen. Även tidigare forskning av Daily & Dollinger (1992) bekräftar att det inte finns något behov av övervakning eftersom ägande och kontroll är så nära sammankopplat. Agentkostnaderna är i dessa företag därför väldigt låga om man jämför med i företag där ledning och ägare inte är samma person. Här ses i stället ett mervärde av revisionen eftersom det skapas ur ägarens perspektiv först då det finns ägare som inte ingår i ledningen eller styrelsen (Svanström 2006). Det uppstår då en agentrelation. Agenten vill maximera sin egen nytta och arbetar för bästa möjliga vinning för sig själv (Artsberg 2005). Han/hon vet mer om företagets ställning och kan lämna felaktig information eller låta bli att rapportera viktig information till principalen. Detta medför att principalen vill övervaka agenten för att få tillförlitlig ekonomisk information från agentens rapportering. Enligt denna teori anses att ägaren (-na) ser positivt på revisionsplikten för att få kontroll över ledningen (Watts & Zimmerman 1978).

Hypotes 3: När ägare och ledning inte är samma person har man en mer positiv attityd till revisionsplikt.

3.4.2 Internt förhållande

Figur 3.4 Modell över faktorer – internt förhållande

3.4.2.1 Antal anställda som arbetar med företagets ekonomi

I ett företag med endast en person som arbetar med ekonomifrågor har ägare/ledning kontroll över den ekonomiska situationen och har nära insyn i alla företagets affärshändelser. Detta gör att ägare/ledning inte har så stort behov av en lagstadgad revisionsplikt.

Kontrollbehovet ökar ju fler olika personer som sköter ekonomin i företaget, eftersom det leder till att ägare/lednings egna kontroll minskar. Om antalet agenter ökar, så ökar principalens efterfrågan på övervakning för att minska risken att agenterna agerar i eget intresse (Watts & Zimmerman 1978; Chow 1982). Övervakningen som revisionen skapar ger ett säkerställande för ägaren, vilket ger full insyn i företaget och därför ser man positivt på revisionsplikt.

Vi tror att ägarens utbildningsnivå kan ha inverkan på hur många anställda som arbetar med företagets ekonomiadministration. Vi tror att en ägare som saknar utbildning kan se ett behov av att anställa personer för att ha hand om ekonomin. Detta

kan leda till ett ökat behov att kontroll och därmed ser man positivt på revisionsplikten.

Tobias Svanströms studie (2006) visar på att företag med få anställda ser revisionsplikten som en onödig tidsåtgång eller ekonomisk börda. Urvalet i hans studie är visserligen upp emot 249 anställda, men det är just i storleksgruppen 0-9,5 anställda som ovanstående uppfattningar främst stämmer in. Detta resonemang gör det intressant för vår undersökning att ta med antal anställda och hur många av dem som arbetar med ekonomin i företaget. Vi tror att det kan vara en påverkande faktor gällande synen på revisionsplikt.

Hypotes 4: Ju fler anställda som har hand om företagets ekonomi desto mer positiv attityd har man till revisionsplikt.

3.4.2.2 Ägarens antal verksamma år och kunskaper inom ekonomi

Enligt en studie av Collis, Jarvis & Skerrat (2004) som utförts i Storbritannien kunde det visas på ett samband mellan ägarens utbildning och användandet av revision. Detta stämmer överens med hur vi resonerar. Vi anser att en ägare som har varit aktiv inom företagande en längre tid sannolikt har skaffat sig breda kunskaper på vägen. Det behöver inte bara vara en lång erfarenhet som ligger till grund, utan han/hon kan också ha fått sin kunskap genom utbildning inom ekonomi. Antingen akademisk utbildning eller genom kurser inom ekonomi som hålls externt eller internt. Är något/några av dessa kriterier uppfyllda tror vi att en ägare inte är i behov av extern hjälp med revisionen i lika hög grad utan anser sig behärska uppgifterna.

Tidigare forskning har visat att ägare i mindre företag kan uppfatta arbetsuppgifter till exempel bokföring som tidskrävande och besvärligt. Detta kan enligt Horwitz & Kolodny (1982) förklaras av att tillräcklig kompetens i ekonomifrågor brukar saknas i de små företagen. Det kan skapa problem om mikroföretagen undantas från

revisionsplikt, då det är just dem som ser ut att vara i störst behov av revision (Langard 1999).

En mindre erfaren ägare kan uppleva ett behov av revision på grund av rädslan att omedvetna felaktigheter ska kunna leda till minskat förtroende och i värsta fall till ekonomiska brott. Dessa kan ge konsekvenser för företaget, till exempel mindre tillförlitlighet och även personligen, till exempel skadeståndsansvar.

Ett annat argument för att ha kvar revisionsplikten är i de fall då ägaren (-na) varken har insyn eller något intresse för företagets ekonomisystem. Vi anser att många småföretagare istället väljer att inrikta sig på sin affärsidé och det som företaget säljer. För att undgå att sätta sig in i ekonomin själv ser ägaren ett värde av att ta hjälp av en extern revisor.

Hypotes 5: Ju mer erfaren och ekonomiskt kunnig ledare desto mer negativ attityd har man till revisionsplikt.

3.4.2.3 Om ekonomin sköts internt eller externt

Enligt en artikel av Mikael Carlson (2005) på SRF (Sveriges redovisningskonsulters förbund) är det i mikroföretag vanligtvis nödvändigt att anlita extern hjälp med ekonomin. Han menar att en övervägande del av mikroföretagen använder en redovisningskonsult för hjälp med den löpande bokföringen och för rådgivning. En studie genomförd av Collis (2003) visar på att en stor majoritet av företagen tar hjälp av en extern revisor vid upprättandet av årsbokslut. Dessutom visar studien att ju mindre företaget är desto mer sannolikt är det att man anlitar extern hjälp. Orsaken är att tillräcklig kompetens många gånger saknas inom företaget. I Sverige köper dessutom många små företag hela paket innefattande bokföring, årsbokslut samt revision från en och samma revisionsbyrå (Svanström 2006).

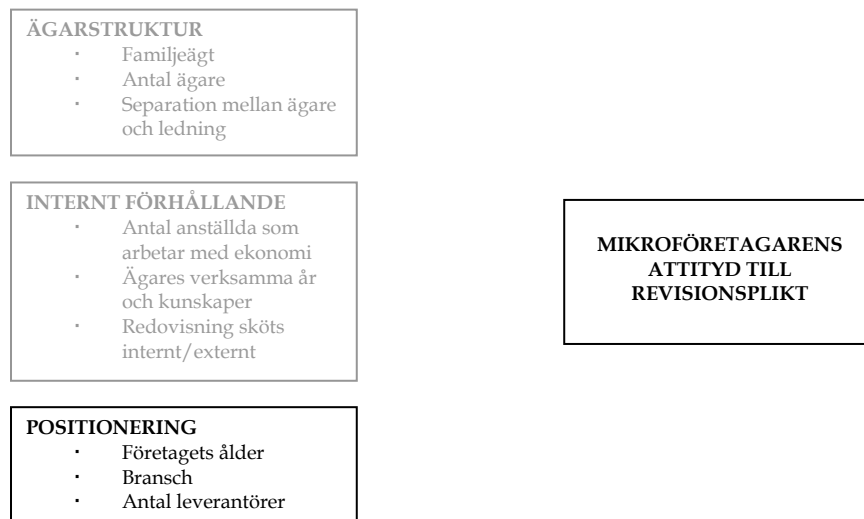
Behovet av revision bör vara som minst när inte någon del av ekonomin sköts internt, varken bokföring eller årsbokslut. Även när bara årsbokslutet upprättas externt

bör företagaren vara negativ till revisionsplikten. Om det skulle vara så att företagaren bedömer sig ha tillräcklig kompetens att sköta både bokföring och årsbokslut är vår teori att dessa företagare är positivt inställda till att ha kvar revisionsplikten. Man vill ha någon utomstående som granskar den information som företaget sammanställt under räkenskapsåret.

Anlitar man extern hjälp för att sköta ekonomin är man förmodligen inte intresserad av att betala ytterligare en person, dvs. en revisor, för att granska informationen ännu en gång. Den granskning som utförs av den externa hjälpen anser man då som tillräckligt tillförlitlig och därför är man negativt inställd till revisionsplikt.

Hypotes 6: Ju större behov av extern hjälp desto mer negativ attityd har man till revisionsplikt.

3.4.3 Positionering

Figur 3.4 Modell över faktorer – Positionering

3.4.3.1 Företagets ålder

Vi har funnit tre olika faktorer som beroende på företagets ålder kan påverka hur man ställer sig till revisionsplikten. Dessa är rykte, erfarenhet och rutiner.

I alla företag förekommer en viss osäkerhet, men särskilt i nystartade företag kan denna osäkerhet upplevas som större. Inget etablerat rykte eller långvarig relation till varken kunder, konkurrenter eller kreditgivare har ännu hunnit växa fram. Detta gör att det kan bli svårare för företagen att bli accepterade och trovärdiga hos deras intressenter. Därför anser vi att revisionsplikten är viktig för dessa företag.

Är företaget nystartat saknas den erfarenhet som man bygger upp genom åren och som även vanligtvis brukar leda till en viss trygghet i företagen. Nystartade företag har inte hunnit få tillräckliga kunskaper om till exempel företagets ekonomi och dess marknad. Brännström & Johansson (2005) skriver i sin artikel att det är vanligt att revisorn har anledning att hjälpa småföretagen att navigera i de mycket komplexa gällande regelverken. Man har inte heller skapat sig så många rutiner och relationer till omgivningen (intressenterna) eftersom dessa byggs upp efter hand under företagets livstid. Synen på revisionsplikt är därför positiv.

Företag som har funnits en längre tid har under åren skapat sig en legitimitet hos sina intressenter enligt en undersökning av Carpenter & Feroz (2001). De långsiktiga relationerna har lett till acceptans och intressenterna känner inte lika stort behov av att följa upp och söka efter information om företagets ekonomiska ställning. Därför anser vi att äldre företag borde se mer negativt på revisionsplikt.

Hypotes 7: Med stigande ålder på företaget har man en mer negativ attityd till revisionsplikt.
--

3.4.3.2 Branschtillhörighet

Företagets risktagande tror vi påverkas av vilken bransch man tillhör.

Affärsrisken kännetecknas av vilken bransch företaget befinner sig i. Ett litet företag påverkas väldigt starkt av omvärlden om den befinner sig på en liten marknad med hård konkurrens (Jacobsen & Thorsvik 2002). Detta kan leda till utökade krav från samhället och dess intressenter som till exempel banker, genom att de vill ha säkerhet för att bevilja lån, eller leverantörer, så att de ska våga lämna kredit. Det här resonemanget kan knytas an till revisionsplikten genom att branscher med hög affärsrisk är mer benägna att ha revisionsplikt.

Thorell & Norberg (2005a) gör en motsatt bedömning och menar att den reviderade årsredovisningen bara har ett marginellt värde vid bankers beslut om kredit. De tycker bland annat att kreditupplysningar och krav på säkerhet från ägaren här är betydligt viktigare.

Hypotes 8: Ju högre affärsrisk företaget har desto mer positiv attityd har man till revisionsplikt.

3.4.3.3 Antal leverantörer

Frågan som ställs här är vem som behöver förtroendet som revisorn ger. Enligt Johansson (2005) är det företagets leverantörer som främst drabbas om revisionsplikten upphör, eftersom det är denna intressentgrupp som är mest beroende av möjligheter att få fram information.

Det behöver inte vara så att leverantörer ser positivt på att ha revisionsplikten kvar. Enligt en avhandling av Birgitta Svensson (2003) brukar leverantörer istället använda sig av uppgifter från kreditupplysningsföretag för att till exempel se om ett företag har betalningsanmärkningar. Denna information använder leverantörerna som grund för sina beslut.

Företag som har få antal leverantörer är trygga med sin omgivning. Företaget har skapat nära relationer med de leverantörer dem har och då ses inget behov av revisionsplikt. Leverantörerna känner tillförlitlighet till företagets information.

Företag med flera leverantörer har inte möjlighet att skapa nära relationer med alla leverantörer. Varje leverantör blir en i mängden och för att skapa sig en bild av företagets ekonomiska ställning ser leverantörerna den reviderade årsredovisningen som en viktig handling. Vi anser att man därför ser positivt på revisionsplikten.

Hypotes 9: Ju fler antal leverantörer företaget har desto mer positiv attityd har man till revisionsplikt.

3.5 Kapitelsammanfattning

Vi började teorikapitlet med att ta upp en allmän beskrivning av redovisning, revisorns roll som granskare och vad som kan ligga till grund för den aktuella debatten. Med detta som utgångspunkt kommer vi in på agentteorin där revisorn har en stor roll. Agentteorin innebär att det finns en separation mellan principal och agent. Här krävs en övervakning av agenten och det är då principalen tar hjälp av en revisor. Revisionen är inte bara till för principalerna och deras företag utan även för intressenterna som genom revisionen vill stärka förtroendet gentemot företaget. Utifrån dessa teorier har vi skapat oss egna teorier om vad som kan ligga bakom attityderna till revisionsplikt. Vi tror att attityderna kan grunda sig i olika grupper. Dessa är företagets ägarstruktur, interna förhållande samt positionering och vi har utformat tre hypoteser i vardera grupp.

4 EMPIRISK METOD

Kapitlet inleds med en beskrivning av uppsatsens urval av mikroföretag. Därefter följer en förklaring av datainsamlingsmetod. Efter det kommer en utförlig beskrivning i operationaliseringen av beroende och oberoende faktorer som legat till grund för utformningen av vår enkät. Operationaliseringen följs av en reflektion över uppsatsens validitet och reliabilitet. Till sist analyserar vi de bortfall som uppstått i samband med den primära datainsamlingen. Kapitlet avslutas med en sammanfattning.

4.1 Urval

Det kan många gånger vara svårt att samla in information från varje enhet i en population, både sett ur ett kostnads- och tidsperspektiv. Man måste istället göra ett urval ur målpopulationen och detta urval ska representera totalpopulationen (Christensen et al 2001).

När vi gjorde vårt urval av mikroföretag i Sverige använde vi oss av registret på Företagsfaktas hemsida. Företagsfakta som samarbetar med Lokaldelen, har presenterat information om svenska företag sedan 1986.

Vår sökning började med att vi i bokstavsordning tog ut alla de branscher som hade mer än 2 000 företag registrerade. Vi avgränsade oss så här för att få med de branscher med flest företag, då det är dessa som är de största branscherna på Företagsfaktas hemsida. Anledningen till att vi gjorde urvalet efter olika branscher är att vi tror att attityderna till revisionsplikt varierar beroende på storleken på företagets branschs behov av investeringar. Den 7 december 2006 fanns det sammanlagt 27 449 företag i de 26 olika branscherna. Genomsnittet var 1 055 företag per bransch. Utifrån våra utvalda branscher gjorde vi en sökning på varje bransch för sig där vi tog ut alla aktiebolag med 0-9 anställda. Målet var att enkäten skulle skickas till 15 företag i var och en av de 26 branscherna, 15 företag per bransch är ungefär en tredjedel av hela urvalet på 1 055 företag. Detta antal ansåg vi verkade vara rimligt. För att alla företagen skulle ha lika stor chans att komma med i urvalet valde vi ut det översta företaget på varje sida och varje sida innehöll 25 företag. Den information som var krite-

riet för att vi skulle välja att ta med företaget i undersökningen var att e-postadress och omsättning (lägre än 3 miljoner) var registrerat. I de fall där inte dessa kriterier var uppfyllda valdes nästa företag i följd.

Vår metod för undersökningen kallas systematiskt slumpurval. Metoden används då det finns en förteckning som ska kunna ge ett urval med full spridning (Jacobsen 2002). Anledningen till att vi valt denna metod är att vi ville ha slumpmässigt utvalda företag med en spridning över hela landet. Den del av metoden som utgör ett systematiskt urval är bransch och e-postadress.

4.2 Datainsamlingsmetod

Primärdatan har vi samlat in med hjälp av vår enkätundersökning. Med primärdata menas att materialet inte finns tillgängligt sedan tidigare. Det är alltså första gången man samlar in det. Motsatsen kallas sekundärdata och detta är information som andra samlat in och sammanställt (Dahmström 2000).

En fördel med enkäter är att respondenten inte behöver känna sig stressad vid besvarandet av frågorna (Ejlertsson 2005). En annan fördel med enkäter som kan innebära att man får tillförlitligare svar är att respondenterna känner sig mindre utlämnade då vi som undersöker varken ser eller hör dem (Jacobsen 2002). Men och andra sidan kan nackdelen vara att man med enkäter via e-post, beroende på data-tekniken aldrig kan garantera respondenternas anonymitet (Ejlertsson 2005). Ejlertsson (2005) tar även upp andra nackdelar med enkäter. Den ena är att det är viktigt att man inte ställer för många frågor eftersom det då finns risk att man får större bortfall. Den andra är att det inte heller är möjligt att ställa följdfrågor vid enkätundersökningar.

För att nå ut med enkäten till våra valda respondenter valde vi att skicka e-post. Vi registrerade ett nytt e-postkonto på www.hotmail.com för att vi båda skulle kunna logga in samtidigt och när som helst på dygnet. När respondenten öppnade mejlet

från oss kunde missivbrevet läsas direkt för att förklara syftet med undersökningen, medan själva enkäten fanns som ett bifogat dokument. Förhoppningen med missivbrevet var att hjälpa oss att minska risken för svarsbortfall. Vi valde e-post som distributionssätt i stället för via postutskick av två huvudorsaker. Dels sparar det tid och dels är det ett billigt alternativ. Svarsfrekvensen skulle kunna ha blivit högre om utskicken skett per post, men vi har försökt att väga upp detta med att skicka ut påminnelser till dem som inte svarat. Dahmström (2000) nämner några nackdelar med enkäter över Internet. Man kan få ett betydligt bortfall då e-postadresserna inte stämmer och det kan även uppstå problem för respondenten då det inte finns någon person i närheten som kan hjälpa till att förklara otydligheter. Därför är det även viktigt att det finns kontaktuppgifter om oss och vår handledare där respondenten kan vända sig om de har några frågor. Vi valde att ange både våra e-postadresser och mobiltelefonnummer. En annan viktig sak är att frågorna är ordentligt genomtänkta innan enkäten skickas ut, eftersom det är svårt att ändra i enkäten när den väl är utskickad. För att minska risken för att denna typ av problem skulle uppstå testade vi enkäten på tre oberoende utvalda personer innan vi gjorde vårt riktiga utskick.

4.3 Operationalisering

Operationalisering är länken mellan teori och empiri. Vi observerar empiriska data för att testa våra hypoteser. Med utgång i en kvantitativ metod genomför vi detta i form av enkäter, innehållande både givna och icke givna svarsalternativ.

Nedan kommer vi att förklara hur vi gjort våra hypoteser mätbara. Vi redogör för hur vi har formulerat frågorna som vi vill ha svar på för att analysera eventuella samband mellan de olika faktorerna.

4.3.1 Beroende variabler

Fråga 19 i enkäten avser att ge svar på attityder till revisionsplikten hos mikro-företagen. För att kunna analysera orsakerna bakom dessa svar har vi ställt frågorna 17 och 18 samt 20-22. Nedan presenteras frågorna var för sig med förklaringar till varför faktorerna kan vara betydelsefulla i vår undersökning.

17. Tror Ni att Ert företag skulle fortsätta att anlita en revisor även om revisionsplikten togs bort?

18. Tror Ni att Ert företag skulle anlita revisorn för annat än revision, t ex rådgivning och deklarerering?

Enligt Christensen et al (2001) kallar man en fråga som endast har två svarsalternativ för dikotomisk. Ofta besvaras dessa frågor med ja eller nej. Den här typen av svarsalternativ anser vi lämpar sig bäst till dessa två frågor. Det är av intresse i vår undersökning att ta reda på om företagen endast anlitar revisor för att det är krav enligt lagen. Anledningen till att vi valt att ha svarsalternativen ja och nej är att antingen tror man eller inte när man ska förutspå något om framtiden. Vi tycker att det skulle vara svårt att ta ställning på en skala mellan två ytterligheter i denna typ av fråga.

19. Den lagstadgade revisionsplikten bör tas bort för små onoterade företag.

Detta är vår grundläggande fråga för att kunna få en bild av hur mikro-företagen ställer sig till revisionsplikten. Vi har valt att använda oss av en intervallskala mellan 1 och 7. Denna typ av skala bygger på att respondenten ska ta ställning till ett påstående (Christensen et al 2001). Det är inte alltid man kan svara klart antingen ett påstående eller dess raka motsats. Många gånger kan man istället mena att "det lutar åt ett visst håll". Intervallskalan hjälper även oss att fånga upp dem som varken tycker negativt eller positivt. Orsaken till att vi här ställer ett påstående till skillnad från i frågorna 17 och 18 är skillnader i tiden. De två föregående frågorna handlar om

åsikter om hur man tror sig handla i framtiden, medan denna handlar om hur man ställer sig till ett påstående gällande nutiden.

20. Anser Ni att nyttan eller kostnaden av revisionen i Ert företag väger tyngst?

Liksom på fråga 19 har vi här valt att använda en intervallskala. Anledningen är att även i denna fråga är det inte heller tvunget att antingen nyttan eller kostnaden väger tyngst. Man kan ha en uppfattning som befinner sig någonstans mittemellan. Vi tror det finns samband genom att kostnaden väger tyngre i företagen som ser negativt på revisionsplikten och att nyttan väger tyngre när man ser positivt på revisionsplikten.

21. Vilka positiva effekter, om några, tror Ni ett avskaffande av revisionsplikten skulle medföra?

22. Vilka negativa effekter, om några, tror Ni ett avskaffande av revisionsplikten skulle medföra?

Här ställer vi öppna frågor för att se om vi kan fånga upp några oväntade positiva eller negativa åsikter och attityder. Det är just därför vi vill ha med frågorna i vår enkät. Orsaken till att vi valt att inte ha något strukturerat svarsalternativ är för att respondenten ska ha frihet att kunna svara precis som den vill.

Vi avslutar vår enkät med en sista fråga (23) där respondenten fritt får möjligheten att komplettera med övriga synpunkter.

4.3.2 Oberoende variabler

Frågorna "storlek på omsättning" och "antal anställda" är bakgrundsfrågor som egentligen inte har något syfte att förklara attityder, men vi anser att de ska vara med eftersom svaren är relevanta för undersökningens urval. Resterande frågor, t o m 14, är bakomliggande faktorer som ska mätas för att förklara skillnaderna i synen på re-

visionsplikt. Nedan utgår vi från våra hypoteser för att förklara hur vi prövar dessa genom frågor i enkäten.

Hypotes 1 om familjeägda företag

För att få svar på om denna hypotes accepteras eller förkastas ställer vi en rak fråga där respondenten har möjlighet att svara om företaget antingen är helt, delvis eller ej familjeägt (fråga 9). Vi tror att det kan finnas bättre sätt att få svar på denna fråga. Exempelvis hade vi kunnat fråga hur stor del av företagets aktier som ägs av familjemedlemmar. Här hade man fått svar i procent, vilket skulle medföra nackdelen att vi själva varit tvungna att bedöma gränsen för familjeägt/ej familjeägt. Med alternativen vi använt får respondenterna själv avgöra, vilket vi anser ger en mest korrekt bild och deras svar blir heltäckande för vår undersökning.

Hypotes 2 om antal ägare

För att få svar på om denna hypotes accepteras eller förkastas frågar vi hur många ägare företaget har. Detta är en öppen fråga där respondenten har möjlighet att i en ruta lämna ett exakt svar (fråga 7).

Hypotes 3 om separation mellan ägare och ledning

För att få svar på om denna hypotes accepteras eller förkastas har vi ställt frågan om ledningen också är ägare i företaget. På grund av vårt resonemang kring agentteorins inverkan har vi valt att ställa denna fråga. Då svaret endast kan vara ja eller nej, ställer vi en dikotomisk fråga (fråga 8).

Hypotes 4 om anställda inom ekonomin

För att få svar på om denna hypotes accepteras eller förkastas frågas i enkäten om hur många anställda som arbetar med företagets ekonomi. Frågan följs av en ruta där respondenten kan fylla i exakt antal (fråga 6). Även här ställer vi frågan av anledningen att vi tror att agentteorin kan förklara detta.

Hypotes 5 om ägare/lednings antal verksamma år och kunskap inom ekonomi

För att få svar på om denna hypotes accepteras eller förkastas ställer vi två olika frågor. I fråga 11 vill vi ta reda på ägarens antal verksamma år inom företagande och i fråga 12 undrar vi vad ägaren har för kunskap/utbildning inom redovisning och bokföring. Båda frågorna har öppna svarsalternativ.

Hypotes 6 om intern/extern hjälp

För att få svar på om denna hypotes accepteras eller förkastas börjar vi med att fråga vem som sköter bokföringen idag och sedan frågar vi vem som upprättar årsbokslutet (fråga 14 och 15). I båda frågorna ges givna svarsalternativ, vilka både är heltäckande och ömsesidigt uteslutande. Vi avslutar båda frågorna med ett öppet svarsalternativ. Vi frågar även: till vem/vilka företaget vänder sig vid ekonomisk rådgivning (fråga 16). Även denna fråga är uppbyggd på liknande sätt som fråga 14 och 15.

Hypotes 7 om företagets ålder

För att få svar på om denna hypotes accepteras eller förkastas frågar vi vilket år företaget bildades. Detta är en öppen fråga där respondenten har möjlighet att i en ruta lämna ett exakt svar (fråga 10). Ett alternativ till denna fråga skulle kunna vara att hämta denna information från sekundärdata på företagsfaktas hemsida. Vi anser

denna fråga som lätt för respondenten att svara på och därför har vi valt att ha med den i vår enkät för underlätta för oss själva på grund av tidsbrist. Det är inte heller säkert att alla företagen i urvalet registrerat denna information på hemsidan.

Hypotes 8 om bransch

För att få svar på om denna hypotes accepteras eller förkastas låter vi respondenten svara i en öppen ruta vilken bransch företaget tillhör (fråga 3). Även fråga 13 är ställd för att lokalisera marknaden som företaget befinner sig på. Detta genom att ge ett påstående om företagets marknad upplevs som hårt utsatt för konkurrens. Respondenten har möjligt att i en intervallskala mellan 1-7 uppge om den instämmer med påståendet. Vi har valt att skicka enkäten till 15 företag i 26 olika branscher. Anledningen till detta är att vi tror att det går att utläsa samband mellan företag inom samma bransch och även skillnader mellan branscherna beroende på om man har låga eller höga investeringar.

Hypotes 9 om antal leverantörer

För att få svar på om denna hypotes accepteras eller förkastas har vi valt att ställa frågan om hur många leverantörer företaget uppskattningsvis har. Vi har använt oss av en nominalskala för att mäta antalet leverantörer. Respondenten har tre olika storleksklasser att välja mellan och kan endast tillhöra en klass. Anledningen till att vi valt denna typ av skala är att vi vill få ett uttömmande och uteslutande svar. Om inte respondenten har möjlighet att svara kan han/hon välja alternativet "vet ej" (fråga 4). Vid vårt testutskick av enkäten fick vi signaler om att valda intervaller verkade vara rimliga i vårt urval av mikroföretag.

4.4 Validitet och reliabilitet

God validitet kännetecknas av att mätinstrumentet undersöker det man önskar att undersöka (Lundahl & Skärvad 1999). Det vill säga att de frågor som vi ställer till våra respondenter ger svar på det vi vill undersöka (Djurfeldt, Larsson & Stjärnhagen 2003). Våra teoretiska och empiriska begrepp måste stämma överens för att vi ska få en god validitet (Andersen 1998). Om vi inte lyckas med detta medför det att systematiska fel uppstår (Djurfeldt et al 2003). Våra hypoteser är förklarande utifrån vår teori. Dessa har vi sedan operationaliserat till mätbara variabler. För att vi ska uppnå validitet är reliabiliteten nödvändig (Christensen et al 2001). Reliabilitet är tillförlitligheten i de resultat som kommer fram i undersökningen och i vilken grad de kan upprepas. Inga slumpmässiga fel får förekomma och alltså när man gör undersökningar får de inte påverkas av tillfälligheter. Det ska till exempel inte spela någon roll vem som utför undersökningen. I kvantitativa studier är reliabiliteten viktig då urvalet ska ge svar för hur hela populationen ställer sig. Som vi tidigare nämnt testade vi enkäten på ett mindre urval för att se om vi behövde utföra eventuella korrigeringar innan utskicket och för att vi på så sätt skulle minska risken för validitets- och reliabilitetsproblem (Djurfeldt 2003). För att ytterligare försöka nå målet med hög reliabilitet har alla respondenter fått enkäter med samma frågor och med samma missivbrev. Vi försökte vara så noggranna som möjligt vid bearbetningen av datamaterialet i SPSS till exempel vid inmatning och kodning. Detta för att minska risken för bearbetningsfel och därmed höja undersökningens tillförlitlighet.

4.5 Bortfallsanalys

Vårt första bortfall uppstod då vi tog fram företag på företagsfaktas hemsida. Företagen som finns tillgängliga på denna sida visar inte alla företag som skulle kunna ingå i vårt urval utan den representerar endast de företag som finns registrerade där. Förteckningen innehöll även fel då det fanns registrerade företag med en omsättning på under 3 miljoner som sedan visade sig i våra svar omsätta mer än 3 miljoner.

Dessa företag, som uppgick till 9 stycken, ingick inte i vårt urval och därför var deras svar inte relevanta för vår undersökning. Här kan också nämnas de företag som inte registrerat omsättning eller e-postadress på företagsfaktas hemsida. De företagen skulle kunna vara potentiella respondenter för vår undersökning om ovanstående fakta funnits tillgänglig på hemsidan. Till ytterligare bortfall i denna grupp räknas de företag som inte kunnat få vårt mejl på grund av att felaktig e-postadress har registrerats på företagsfaktas hemsida.

Vårt andra bortfall var alla som inte fyllde i och skickade tillbaka sina svar. Detta utgör det vanliga bortfallet vid enkätundersökningar. Det kan finnas olika anledningar till att respondenten inte väljer att svara. En anledning till detta kan vara tidsbrist eftersom upplägget på den här kursen faller samman med jul och årsslut. Utskicket av enkäterna skedde därmed vid den tidpunkt då företagarna har som mest att göra. En annan orsak kan vara att dokumentet som enkäten skickades i inte kunde öppnas från alla datorer, till exempel Macintosh. Det fanns också dem som inte hade tillräcklig datorvana eller fullt i sin inkorg, men större delen av bortfallet utgörs nog av oengagerade respondenter. I denna grupp av bortfall kan man räkna ut storleken på svarsfrekvensen. Vi fick svar från 40 företag som passade in i vårt urval. För att få fram svarsfrekvensen delar vi dessa 40 företag med antalet företag som totalt ingick i vårt urval, det vill säga 352 företag (Christensen et al 2001). Med detta fick vi fram en svarsfrekvens på 11,36 %. Undersökningen svarsbortfall uppgick till 312, varav 81 var felaktiga adresser, 9 var svar från företag som hade en omsättning på över 3 miljoner. Resten av bortfallet utgjordes av företag som valde att inte svara.

Ett tredje bortfall uppstod när alla enkätfrågorna inte hade fyllts i. I stort sätt alla enkäter som vi fick tillbaka var fullständigt ifyllda. På ett fåtal av de öppna frågorna har respondenten valt att inte svara. Vi tror att de uteblivna svaren beror på att respondenten inte haft någon åsikt i frågan.

Ett fjärde bortfall i vår undersökning skedde under tiden vi skickade ut enkäterna. Hotmail-servern har en begränsning på hur många mejl som man maximalt får

skicka per dygn. Vi hade inte fått information om denna begränsning, men vi fick erfara det när Hotmail spärrade vårt e-postkonto både för inkommande och utgående meddelanden under nästan ett dygn. På grund av problemet kunde vi inte ta emot några svar från respondenterna under tiden kontot var stängt. Det är svårt att uppskatta hur stort bortfall detta orsakade eftersom vi redan skickat ut alla enkäterna i vår urvalsgrupp.

4.6 Kapitelsammanfattning

För att kunna analysera våra hypoteser, vilka observerar empirisk data, gjorde vi hypoteserna mätbara genom en enkätundersökning. Frågorna i enkäten delades in efter beroende och oberoende variabler. I vår undersökning gjorde vi ett systematiskt slumpurval då vi slumpmässigt valde ut företag, men gjorde ett systematiskt urval avseende bransch och e-postadress. För att öka undersökningens validitet och reliabilitet försökte vi innan utskicket på olika sätt att förebygga att slumpmässiga och systematiska fel skulle uppstå. Utskicket skedde sedan via e-post till urvalet av mikroföretag i Sverige. Det första bortfallet som uppstod innefattade alla de företag som inte finns registrerade på företagsfaktas hemsida, men största delen av undersökningens bortfall utgörs av respondenter som valde att inte svara. När vi räknat ut det totala bortfallet fick vi en svarsfrekvens som uppgår till 11,36 %.

5 ANALYS

I början av kapitlet förklaras analysens struktur följt av beskrivning av datamaterialet. Därefter analyseras och prövas våra hypoteser på olika sätt och var för sig utifrån respondenternas svar. Kapitlet avslutas med en sammanfattning av vad som framkommit i analysen.

5.1 Beskrivning av datamaterial

I tidigare kapitel har det framgått kriterier för omsättning och antal anställda hos de företagen som ingår i undersökningens urval. I detta avsnitt redovisas en beskrivning av våra utvalda mikroföretag som svarat på enkäten.

Den bransch vi fick flest svar från var företagsrådgivning, med svar från 6 företag. Näst flest svar fick vi från övriga konsulter med 4 svarande företag. I övriga branscher ligger svarsfrekvensen på mellan 0 och 3 företag.

I 60 % av företagen hade man 0-10 leverantörer, 37,5 % ligger i intervallet 11-100, medan ingen av företagen har mer än 100 leverantörer. 1 företag valde att svara "vet ej". Detta visar på att om vi delat in storleksklasserna i andra intervall skulle ha fått en bättre fördelning av svaren. Intervallet >100 leverantörer borde ha uteslutits och istället skulle vi ha delat in de andra två intervallen på ett annorlunda sätt. Förslagsvis kunde dessa vara 0-5, 6-20, 21 och uppåt.

Medianvärdet för antal anställda i företagen är 2 och medelvärdet är 1,95. Båda visar nästintill samma resultat. Standardavvikelsen är 1,176, vilken beskriver en stor spridning runt medelvärdet. Företagens antal anställda varierar i vår undersökning från 0 till 5 personer. Ungefär två tredjedelar av företagen har 1 person anställd för att arbeta med ekonomiadministrationen.

En stor majoritet av företagen har 1 ägare, 67,5 %. Därefter kommer företag med 2 ägare som ligger på en procentsats på 27,5. Anmärkningsvärt är att 1 mikroföretag har så många som 8 ägare. Alla företag utom ett svarade att ledning också är ägare i

företaget. 85 % av företagen är helt familjeägda, 2,5 % delvis och 12,5 % är inte familjeägda.

Det äldsta företaget bildades år 1944 och det yngsta företaget 2006. Medelvärdet för när företagen bildades är år 1990, alltså har de funnits i genomsnitt i 16 år. När vi tittar på ägarens antal verksamma år ligger medelvärdet på 17,8 och här ser vi att det ligger på nästan samma medelvärde som när företaget bildades. Detta tyder på att de flesta ägarna varit med från början och grundat företaget och endast ett fåtal har varit aktiva inom företagande före den nuvarande positionen i det aktuella företaget. Ägarnas kunskaper inom redovisning och bokföring visar varierande svar, men en övervägande del har utbildning på universitetsnivå.

Företagens marknader karaktäriseras varken av väldigt hård eller väldigt svag konkurrens. Respondenternas inställning ligger någonstans mittemellan på den sju-gradiga skalan med ett medelvärde på 4,5. Standardavvikelsen är 1,811.

Cirka tre fjärdedelar av våra respondenter svarade att de sköter bokföringen internt inom företaget. När det gäller extern hjälp visar svaren mellan redovisningsbyrå och revisionsbyrå en jämn fördelning, med vardera 10 % av det totala. Förutom ovan nämnda svar är det bara ett företag som anlitar någon annan hjälp och det är av släktingar till ägaren. Vanligast är det att anlita en revisionsbyrå för att upprätta årsbokslut. Annars upprättas årsbokslutet huvudsakligen internt inom företagen. Vid ekonomisk rådgivning vänder sig majoriteten av företagen till en revisor.

Vid antagande om att fortsätta anlita revisor om revisionsplikten tas bort är det i stort sätt lika mellan de båda svarsalternativen med några fler som svarade ja, 52,5 % mot 47,5 %. Även när det gäller antagandet om att anlita revisor för annat än revision ser det ut på liknande sätt och skillnaden är här att några fler svarade nej, 55 % mot 45 %.

Rev.plikt	Frekvens	Procent
1	9	22,5
2	2	5,0
3	2	5,0
4	3	7,5
6	3	7,5
7	21	52,5
Totalt	40	100,0

Tabell 5.1 Frekvenstabell över svarsfördelning om attityd till revisionsplikt

Nytta/Kostnad	Frekvens	Procent
1	8	20,0
2	3	7,5
3	4	10,0
4	1	2,5
5	4	10,0
6	4	10,0
7	15	37,5
Totalt	39	97,5
Bortfall	1	2,5
Totalt	40	100,0

Tabell 5.2 Frekvenstabell över svarsfördelning om nytta/kostnad

I 52,5 % av företagen instämde man helt att revisionsplikten bör tas bort. I 22,5 % av företagen instämde man inte alls. Ingen svarade alternativet 5, men resterande svar var utspridda på den sju gradiga skalan med en svarsfrekvens på mellan 5 % och 7,5 %. Variabeln har ett medelvärde på 4,9 och standardavvikelsen är 2,58.

Majoriteten, 37,5 %, av respondenterna anser att kostnaden av revisionen väger tyngst. 20 % anser helt tvärtom, alltså att nyttan väger tyngst. Övriga svar som ligger mellan ytterligheterna lutar mer åt kostnaden. En respondent valde att av en okänd anledning att inte svara på denna fråga. Variabeln har ett medelvärde på 4,59 och standardavvikelsen är 2,46.

De positiva effekterna som de flesta företag tror att ett avskaffande av revisionsplikten skulle medföra är att det skulle bli billigare och enklare, 28 av 40 besvarade frågan. Bland de negativa effekterna är det större spridning, men åsikterna lutar åt att man tror att fler felaktigheter kommer uppstå när kontrollerna minskar, 23 av 40 svarade på frågan.

Den genomsnittliga bilden av våra undersökta företag kan sammanfattas med att företaget är ett familjeägt enmansföretag med ett bildningsår runt 1990 och med få antal leverantörer. Ägaren har en utbildning från universitet/högskola och bokföringen sköts internt inom företaget. Inställningen att slopa revisionsplikten är vanligast förekommande. I kommande avsnitt ska vi genom hypotesprövning försöka se vad som skiljer företagen åt.

5.2 Resonemang kring beroende variabler

I enkäten mäter vi vår beroende faktor utifrån två variabler, dels genom ett påstående och dels genom en fråga. Påståendet mäter företagarnas attityd till att ta bort revisionsplikten för små onoterade företag. Frågan från enkäten är av förklarande syfte till varför man har en viss attityd till revision, alltså om man anser att nyttan eller kostnaden väger tyngst. Genom ett Kolmogorov-Smirnov test har vi kommit fram till att vårt material inte är normalfördelat. För att utläsa om våra två variabler har ett linjärt samband räknar vi ut korrelationskoefficienten. Spearman´s korrelation var 0,66 med en signifikansnivå på 0,01. För att få reda på om variablerna mäter samma sak har vi tagit ut alpha-värdet, vilket ligger på 0,734. Detta är ett sammanfattande mått på reliabiliteten och riktlinjen är att värdet ska ligga mellan 0 och 1, men tumregeln är att värdet ska vara större än 0,7 (Esaiasson et al 2003). Vi har kommit fram till att variablerna är lika, men de behöver nödvändigtvis inte mäta samma sak. Det kan istället vara så att den ena förklaras av den andra, alltså att det finns ett kausalt samband. Det vi tror är att det är mer sannolikt att variablerna inte mäter samma sak utan de har en kausal relation, men det är svårt att fastställa hur relationen ser ut. Antingen om plikt går i riktning mot nytta/kostnad eller om nytta/kostnad går i riktning mot plikt.

I våra test har vi slagit ihop variabelvärden för att få tillräckligt stort antal observationer i alla tabellerna. Anledningen till att vi slagit ihop variablerna till tre kategorier och inte till två beror på att vi som tidigare nämnts även vill fånga upp de respondenter som befinner sig mellan de två ytterligheterna. På den tidigare sjugradiga skalan avser nu 1 och 2 nyttan, 3-5 neutral uppfattning och 6 och 7 kostnaden. Det samma gäller revisionsplikt där 1 och 2 betyder att man vill ha plikten kvar, 3-5 neutral uppfattning och 6 och 7 betyder att man anser att revisionsplikten bör tas bort. När vi testar våra hypoteser mot revisionsplikt och nytta/kostnad av revisionen visar vi den tabell där vi fått fram det signifikansvärde som är lägst, som alltså visar resultat närmast ett samband. Vid sidan om visar procentfördelningen mot den andra beroende variabeln.

5.3 Hypotesprövning

I detta avsnitt kommer vi att pröva om våra hypoteser accepteras eller förkastas utifrån våra tre huvudgrupper av oberoende faktorer. Vi börjar med ägarstruktur, följt av internt förhållande samt positionering. Först prövar vi våra hypoteser med hjälp av univariata analysmetoder. Senare kommer vi att pröva dem i multivariata modeller. Eftersom vårt material inte är så omfattande är det svårt att säga något bestämt om populationen. Istället för att direkt förkasta våra hypoteser om de inte visar något signifikant samband försöker vi istället se om det finns andra tendenser mellan de oberoende variablerna som kan vara av värde.

5.3.1 Familjeägda företag

Hypotes 1: I familjeföretag har man en mer negativ attityd till revisionsplikt.

		Familjeföretag		Totalt	Ja	Nej
		Ja	Nej			
Nytta/ kostnad	Nytta	26,5 %	40,0 %	26,5 %	23,5 %	16,7 %
	Neutral	26,5 %	0,0 %	26,5 %	17,6 %	66,7 %
	Kostnad	47,1 %	60,0 %	47,1 %	58,8 %	60,0 %
Totalt		100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Tabell 5.3 Korstabell över familjeföretag mot nytta/kostnad (till höger visas procentfördelningen mot revisionsplikt)

En stor majoritet av våra respondenter är familjeföretag. Det företaget som i enkäten svarade att det var delvis familjeägt har vi nu sammankopplat med företagen som är familjeägda eftersom de dock är familjeägda i någon form och därför vill vi inte utesluta dem helt. Bland de icke-familjeägda företagen anser 60 % att kostnaden av revisionen väger tyngst. Detta i förhållande till familjeföretagen, där 47,1 % anser att kostnaden väger tyngst. Majoritet finns även att nyttan väger tyngst hos de som inte är familjeföretag. Ett χ^2 -test visar en signifikansnivå på 0,416. När vi testar familjeföretagen mot attityd till revisionsplikt får vi en högre signifikansnivå, vilken ligger

på 0,545. Slutsatsen blir alltså att man inte kan se att åsikterna beror på om företaget är familjeägt eller inte.

Vi har testat korrelationen mellan variablerna familjeföretag och var bokföringen sköts. Med detta test vill vi se om våra argument i hypotesen stämmer om att familjeägda företag vill sköta bokföringen internt och inte ta hjälp av utomstående personer. Testet visade sig vara signifikant på 0,05 nivån och alltså kan vi utläsa samband i vårt argument.

Även om det inte finns samband mot den beroende variabeln som ger stöd för vår hypotes så kan vi se tendenser till att vi ändå inte kan utesluta att det är slumpen som avgör hur familjeföretag ställer sig.

5.3.2 Antal ägare

Hypotes 2: Ju fler ägare ett företag har desto mer positiv attityd har man till revisionsplikt.

		Antal ägare			Totalt	1	Minst 2
		1	Minst 2	Totalt			
Rev. plikt	Ha kvar	18,5 %	30,8 %	22,5 %	19,2 %	23,1 %	
	Neutral	14,8 %	23,1 %	17,5 %	34,6 %	23,1 %	
	Tas bort	66,7 %	46,2 %	60,0 %	46,2 %	53,8 %	
Totalt		100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	

Tabell 5.4 Korstabell över antal ägare mot revisionsplikt (till höger visas procentfördelningen mot nytta/kostnad)

Hälften av respondenterna driver enmansföretag. Ett av företagen har fyra ägare och ett har åtta ägare, resterande företag har 2 ägare. Vi har gjort en variabel där företagen har en ägare och en variabel där företagen har mer än en ägare. Detta har vi gjort för att värdena 4 och 8 ses som extremvärden och skulle ge en missvisande bild av analysens resultat (Djurfeldt et al 2003). Vi valde att inte utesluta de två extremvärdena helt då vi redan har ett stort bortfall i vår enkätundersökning.

När vi jämför signifikansnivå mellan revisionsplikt och nytta/kostnad får vi χ^2 -värdena 0,462 respektive 0,762. Revisionsplikten ger alltså det starkaste värdet, men befinner sig dock långt ifrån gränsen för signifikans. Korstabellen för revisionsplikt mot antal ägare visar att två tredjedelar av företagen med en ägare vill att plikten ska tas bort. Det finns en majoritet på 46,2 % för att plikten ska tas bort även hos företagen som har två ägare, men här är skillnaden inte lika stor. De som vill att lagen ska finnas kvar uppgår till 30,8 %.

Vi testade även om de företag som har mer än en ägare ville fortsätta att anlita revisor om revisionsplikten tas bort. Detta i enlighet med vår teori bakom hypotesen där vi trodde att företag med minst två ägare är positiva till revisionsplikten. Agentteorin menade vi skulle ligga till grund för denna inställning. Testet visade dock inget samband. Det var i stort sätt lika många företag med en ägare som med flera ägare som ville fortsätta anlita revisor om revisionsplikten avskaffas.

5.3.3 Separation mellan ägare och ledning

Hypotes 3: När ägare och ledning inte är samma person har man en mer positiv attityd till revisionsplikt.

Det finns bara 1 företag av de 40 respondenterna där ägare och ledning inte är samma person. Denna variabel kan man säga faller ur undersökningen då här inte finns någon varians.

5.3.4 Antal anställda som arbetar med företagets ekonomi

Hypotes 4: Ju fler anställda som har hand om företagets ekonomi ju mer positiv attityd har man till revisionsplikt.

		Antal anställda som arbetar med ekonomi-administration		Totalt	Ingen	Minst 1 person
		Ingen	Minst 1 person			
Rev.	Ha kvar	33,3 %	17,9 %	22,5 %	25,0 %	18,5 %
Plikt	Neutral	8,3 %	21,4 %	17,5 %	25,0 %	33,3 %
	Tas bort	58,3 %	60,7 %	60,0 %	50,0 %	48,1 %
Totalt		100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Tabell 5.5 Korstabell över antal anställda som arbetar med ek.adm. mot revisionsplikt (till höger visas procentfördelningen mot nytta/kostnad)

Oavsett hur många anställda i företaget som arbetar med ekonomiadministration så tycker en betydande majoritet av respondenterna att revisionsplikten ska tas bort. I de företagen där man inte har någon anställd för att sköta ekonomiadministration skiljer det 25 procentenheter mellan de som är positiva och de som är negativa. Företagen med minst en anställd inom ekonomiadministration visar en större skillnad mellan de som är positiva och de som är negativa. Här skiljer det drygt 40 procentenheter. I jämförelse av företagen beroende på hur många som arbetar med ekonomiadministration är det de företagen utan någon anställd som arbetar med dessa uppgifter som vill ha revisionsplikten kvar. Varken revisionsplikt (0,422) eller nytta/kostnaden (0,834) visar ett signifikant värde i förhållande till antal anställda som arbetar med ekonomiadministration.

I teorin bakom hypotesformuleringen hade vi ett argument för revisionsplikt som grundade sig ägarens utbildningsnivå. Vi trodde att ju lägre utbildningsnivå ägaren hade desto större behov hade man att anställa personal för att arbeta med ekonomiadministration och desto mer positivt såg man på revisionsplikt. Vi testade korrelationen och fick ett signifikansvärde på 0,617. Därmed kunde vi inte finna något stöd.

Slutsatsen är att den empiriska analysen falsifierar hypotesen och därmed förkastar vi hypotesen.

5.3.5 Ägarens antal verksamma år och kunskaper inom ekonomi

Hypotes 5: Ju mer erfaren och ekonomiskt kunnig ledare desto mer negativ attityd har man till revisionsplikt.

		Utbildningsnivå			Totalt	Låg	Medel	Hög
		Låg	Medel	Hög				
Rev.	Ha kvar	12,5 %	30,8 %	21,1 %	22,5 %	12,5 %	23,1 %	22,2 %
Plikt	Neutral	12,5 %	23,1 %	15,8 %	17,5 %	37,5 %	30,8 %	27,8 %
	Tas bort	75,0 %	46,2 %	63,2 %	60,0 %	50,0 %	46,2 %	50,0 %
Totalt		100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Tabell 5.6 Korstabell över utbildningsnivå mot revisionsplikt (till höger visas procentfördelningen mot nytta/kostnad)

Korstabellen visar att i alla utbildningsnivåer vill majoriteten att revisionsplikten ska tas bort. Anmärkningsvärt är att i kategorin där ägaren har låg utbildning inom ekonomi är det tre fjärdedelar som vill att revisionsplikten avskaffas. I jämförelse med de andra kategorierna är skillnaden i procent som allra högst i den här kategorin. Utbildningsnivå gentemot både revisionsplikten och nytta/kostnaden är långt ifrån signifikanta, med χ^2 -värden på 0,756 respektive 0,972.

Vi testade om det gick att utläsa samband mellan ägarens utbildningsnivå och om de trodde att de skulle fortsätta anlita revisor även om revisionsplikten togs bort. Det visade sig att ingen med hög utbildningsnivå trodde att de skulle anlita en revisor om lagen avskaffades. I övrigt kunde vi inte finna något relevant för vårt argument i teorin om hypotesen. Endast en liten majoritet bland de låg- och medelutbildade ägarna trodde att de skulle fortsätta anlita en revisor. χ^2 -testets signifikansnivå har ett värde på 0,637.

Då vi inte finner några signifikanta värden i våra tester måste vi förkasta vår hypotes.

5.3.6 Om ekonomin sköts externt eller internt

Hypotes 6: Ju större behov av extern hjälp desto mer negativ attityd har man till revisionsplikt.

		Var sköts bokföringen?		Totalt	Internt	Externt
		Internt	Externt			
Nytta/ Kostnad	Nytta	16,1 %	37,5 %	20,5 %	25,0 %	12,5 %
	Neutral	32,3 %	25,0 %	30,8 %	18,8 %	12,5 %
	Kostnad	51,6 %	37,5 %	48,7 %	56,3 %	75,0 %
Totalt		100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Tabell 5.7 Korstabell över var bokföringen sköts mot nytta/kostnad (till höger visas procentfördelningen mot revisionsplikt)

		Var upprättas årsboks- boks slutet?		Totalt	Internt	Externt
		Internt	Externt			
Nytta/ Kostnad	Nytta	10,0 %	24,1 %	20,5 %	9,1 %	27,6 %
	Neutral	30,0 %	31,0 %	30,8 %	27,3 %	13,8 %
	Kostnad	60,0 %	44,8 %	48,7 %	63,6 %	58,6 %
Totalt		100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Tabell 5.8 Korstabell över var årsbokslut upprättas mot nytta/kostnad (till höger visas procentfördelningen mot revisionsplikt)

		Var vänder man sig för att få rådgivning?		Totalt	Internt	Externt
		Internt	Externt			
Nytta/ Kostnad	Nytta	0,0 %	25,8 %	20,5 %	0,0 %	22,5 %
	Neutral	12,5 %	35,5 %	30,8 %	11,1 %	17,5 %
	Kostnad	87,5 %	38,7 %	48,7 %	88,9 %	60,0 %
Totalt		100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Tabell 5.9 Korstabell över var man vänder sig för att få rådgivning mot nytta/kostnad (till höger visas procentfördelningen mot revisionsplikt)

I dessa korstabeller kan vi utläsa att ägarna anser att kostnaden av revisionen väger tyngst i alla kolumner utom då företaget har extern hjälp med bokföringen. Annars oavsett om det gäller bokföring, årsbokslut eller rådgivning samt både när dessa sköts internt på företaget och externt av någon utomstående.

Värdet i chi²-testet visade sig vara signifikant på 0,05 nivån när vi testade nyttan/kostnaden av revision mot var företaget vänder sig för att få rådgivning. En-

ligt vår hypotes ser man negativt på revision när man anlitar extern hjälp. Testet visade samband i motsatt riktning. Då man inte anlitar extern hjälp ser man kostnaden av revisionen större och enligt vår uppfattning är man då även negativ till revisionsplikten. Ingen av de andra testerna visade signifikans.

Vi tyckte det var intressant att testa om de som anlitar extern hjälp vid rådgivning också trodde att de skulle göra det om revisionsplikten skulle tas bort. Av Fischer's exakta test framgick att så är fallet med en stark signifikansnivå på 0,002.

Då vi ville veta om företagarens utbildningsnivå har någon inverkan på om bokföringen sköts internt på företaget så testade vi korrelationen mellan dessa variabler. Det visade sig att korrelationen är signifikant på 0,01 nivån. Därmed stämmer vårt argument för hypotesen att ju högre utbildningsnivå företagaren har desto mer kunskap finns i företaget och desto vanligare är det att bokföringen sköts internt inom företaget. Enligt vårt argument skulle detta leda till att inställningen till att ha kvar revisionsplikten är positiv, men i våra korstabeller ovan går detta inte att utläsa.

En slutsats av resonemanget kring denna hypotes är att det finns tendenser till att dessa variabler kan ha samband med inställningen till revisionsplikt. Det går därmed inte helt att förkasta hypotesen, men heller inte att acceptera den.

5.3.7 Företagets ålder

Hypotes 7: Med stigande ålder på företaget har man en mer negativ attityd till revisionsplikt.

		Bildningsår				Totalt
		1970	1980	1990	2000	
Nytta/ Kostnad	Nytta	33,3 %	9,1 %	18,8 %	37,5 %	21,1 %
	Neutral	0,0 %	36,4 %	31,3 %	37,5 %	31,6 %
	Kostnad	66,7 %	54,5 %	50,0 %	25,0 %	47,4 %
Totalt		100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Tabell 5.10 Korstabell över bildningsår mot nytta/kostnad (nedan visas procentfördelningen mot revisionsplikt)

	1970	1980	1990	2000
	33,3 %	25,0 %	12,5 %	37,5 %
	0,0 %	25,0 %	12,5 %	12,5 %
	66,7 %	50,0 %	75,0 %	50,0 %
	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Ett av företagen bildades år 1944, vilket skiljer sig markant mot resterande företag. Vi valde att utelämna detta företag i vår analys, då resten av företagen bildades från år 1970 och fram tills idag. Alla företag från 1970-talet är kodade till "1970" osv. för att minska risken att tabellen blir oöverskådlig och för att istället göra den mer lättläst (Djurfeldt et al 2003).

Ju äldre företaget är desto mer ser man genom högre procentsatser att kostnaden väger tyngst. Företagen som bildades från år 2000 och framåt är de enda som tycker att nyttan överstiger kostnaden. I Pearson's chi²-test ligger signifikansnivån på cirka 0,6 både när vi jämför företagets ålder mot revisionsplikt och mot nyttan/kostnaden.

Variablerna bildningsår mot konkurrens på marknaden trodde vi hade ett samband genom att ju äldre företaget är desto mindre konkurrens eftersom man har skapat sig starkare relationer till omvärlden. Testet visade att våra förväntningar inte är uppfyllda och vår slutsats är att vi förkastar hypotesen.

5.3.8 Branschtillhörighet

Hypotes 8: Ju högre affärsrisk företaget har desto mer positiv attityd har man till revisionsplikt.

		Konkurrens på marknaden			Totalt	Svag	Medel	Hård
		Svag	Medel	Hård				
Rev. plikt	Ha kvar	28,6 %	23,8 %	16,7 %	22,5 %	28,6 %	19,0 %	18,2 %
	Neutral	28,6 %	19,0 %	8,3 %	17,5 %	42,9 %	23,8 %	36,4 %
	Tas bort	42,9 %	57,1 %	75,0 %	60,0 %	28,6 %	57,1 %	45,5 %
Totalt		100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Tabell 5.11 Korstabell över konkurrens på marknaden mot revisionsplikt (till höger visas procentfördelningen mot nytta/kostnad)

För att förenkla tabellen innefattar nu svag 1 och 2, medel 3-5 och hård 6 och 7 på den tidigare sjugradiga skalan. I alla tre kategorierna instämmer företagen i högst utsträckning med påståendet att revisionsplikten bör tas bort. Den kategori där man ser störst skillnad mellan de positiva och negativa, nästan 60 procentenheter, är bland företagen på marknader med hård konkurrens. Denna korstabell motsäger helt vår hypotes. Revisionsplikten visar ett något lägre signifikansvärde (0,694) i jämförelse med nyttan/kostnaden (0,743), men båda värdena ligger dock högt över gränsvärdet för att vara signifikant.

Företag i olika branscher har olika stort behov av investeringar och därmed olika behov av att ta lån. För att få reda på om storleken på företagens investeringar har någon inverkan på hur man ser på revisionsplikten delade vi branscherna i två kategorier. Den första kategorin är de branscher som vi tror har höga investeringar. Till dessa räknar vi ventilation, transporter, hus, jordbruk, bygg, fastigheter (utlandet) och fastighetsbolag. Den andra kategorin innefattar de företag vi tror har låga investeringar. Till dessa räknar vi konsulter i olika branscher, reklambyråer, ekonomisk rådgivning, fastighetsmäklare, frisk- och företagshälsovård, frisörer och kläder. Våra argument till hypotesformuleringen grundar sig i att företag som befinner sig i branscher där det behövs stora investeringar är positiva till revisionsplikt för att de lättare ska bli beviljade lån hos banken. Dessa argument överensstämmer inte vid

test av variablerna. Det visar att företag med höga investeringar i högre utsträckning istället vill slopa revisionsplikten.

Vi blir tvungna att förkasta vår hypotes då vi inte kan finna några statistiska samband.

5.3.9 Antal leverantörer

Hypotes 9: Ju fler antal leverantörer företaget har desto mer positiv attityd har man till revisionsplikt.

		Antal leverantörer			0-10	11-100
		0-10	11-100	Totalt		
Rev. plikt	Ha kvar	33,3 %	6,7 %	23,1 %	34,8 %	0,0 %
	Neutral	4,2 %	40,0 %	17,9 %	30,4 %	33,3 %
	Tas bort	62,5 %	53,3 %	59,0 %	34,8 %	66,7 %
Totalt		100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Tabell 5.12 Korstabell över antal leverantörer mot revisionsplikt (till höger visas procentfördelningen mot nytta/kostnad)

I företagen som har 0-10 leverantörer anser nästan två tredjedelar att revisionsplikten bör tas bort och en tredjedel av företagen vill ha den kvar. Bland företagen som har 11-100 leverantörer anser också majoriteten att revisionsplikten bör tas bort, men andelen tveksamma är betydligt högre än i den lägre kategorin. Våldigt få vill att revisionsplikten ska finnas kvar. Pearsons chi²-test visar ett signifikant samband mellan variablerna (0,008), vilket helt motsäger argumenten i vår hypotes.

Fischer´s test mellan antal leverantörer och om man tror att man kommer att fortsätta anlita revisor visar inget signifikant samband (0,742). Vi tycker att utfallet är anmärkningsvärt då vi går tillbaka och tittar på testet ovan. Där kan vi se att den negativa inställningen till revisionsplikt minskar med antalet leverantörer, medan i Fischer´s test kan vi utläsa att företagen som har många leverantörer tror att de även i fortsättningen kommer att anlita revisor. Det som är anmärkningsvärt är att fast de

är negativa till revisionsplikt vill de alltså ändå fortsätta ha revisor om plikten tas bort.

Trots att χ^2 -testet visar ett signifikant samband blir vi tvungna att förkasta vår hypotes, då den visar motsatt resultat i jämförelse med vår hypotes. Vi tror att med fler leverantörer är företaget större och därmed har man en mer positiv attityd till revisionsplikt. Detta motiverar oss till att analysera materialet i en multipel regression.

5.4 Multipel regression

Multipel regressionsanalys använder man för att undersöka förhållandet mellan en beroende variabel och flera oberoende variabler (Djurfeldt et al 2003). Vi gjorde regressioner med både revisionsplikt och nytta/kostnaden som beroende variabler, vilka visas nedan. Först gjorde vi en multipel regression med alla oberoende variabler inkluderade. Därefter testade vi oss fram med olika variabler och kom fram till att nedanstående modeller bäst förklarar den beroende variabeln. Vi såg även till att valda variablerna inte hade ett VIF-värde över 2,5, vilket är det kritiska värdet enligt Djurfeldt et al (2003). Om ett värde överstiger detta kritiska värde finns det risk att de är för nära inbördes korrelerade med varandra som i sin tur kan snedvrída resultaten och förstöra mer än vad de tillför (Djurfeldt et al 2003).

	Standardiserat Beta-värde	Signifikans nivå	VIF-faktor
Konstant		0,017	
Antal leverantörer	0,322	0,060	1,197
Antal anställda	0,314	0,066	1,197
Anställda ek.adm.	- 0,312	0,072	1,235
Antal ägare	- 0,281	0,079	1,053

Modellens
signifikansvärde:
0,047

Justerat R²:
0,156

Tabell 5.13 Multipel regression med nytta/kostnad som beroende variabel

Vi kan utläsa av modellen att samtliga variabler visar ett svagt statistiskt samband med en signifikansnivå på 0,1. Variablerna antal leverantörer och antal anställda är positivt korrelerade med nytta/kostnaden. Resultatet visar att ju fler antal leverantörer och även ju fler antal anställda ett företag har desto mer ser man kostnaden och inte nytta av revisionen. De negativt korrelerade variablerna är antal anställda inom ekonomiadministration och antal ägare. Dessa visar att ju fler antal anställda inom ekonomiadministration och även ju fler antal ägare desto mer nytta och ett högre värde ser man av revisionen.

	Standardiserat Beta-värde	Signifikans nivå	VIF-faktor
Konstant		0,288	
Antal anställda	- 0,186	0,314	1,376
Rådgivning	- 0,446	0,021	1,398
Anställda ek.adm.	0,206	0,239	1,222
Bildningsår	0,202	0,237	1,166

Modellens
signifikansvärde:
0,198

Justerat R²:
0,057

Tabell 5.14 Multipel regression med revisionsplikt som beroende variabel

I tabellen kan vi utläsa att ett signifikant samband på 0,05 nivån mellan var man vänder sig för att få rådgivning och attityden till revisionsplikt. Lutningen visar sig vara negativ, vilket tyder på att de som anlitar extern hjälp vill även fortsättningsvis ha revisionsplikten kvar.

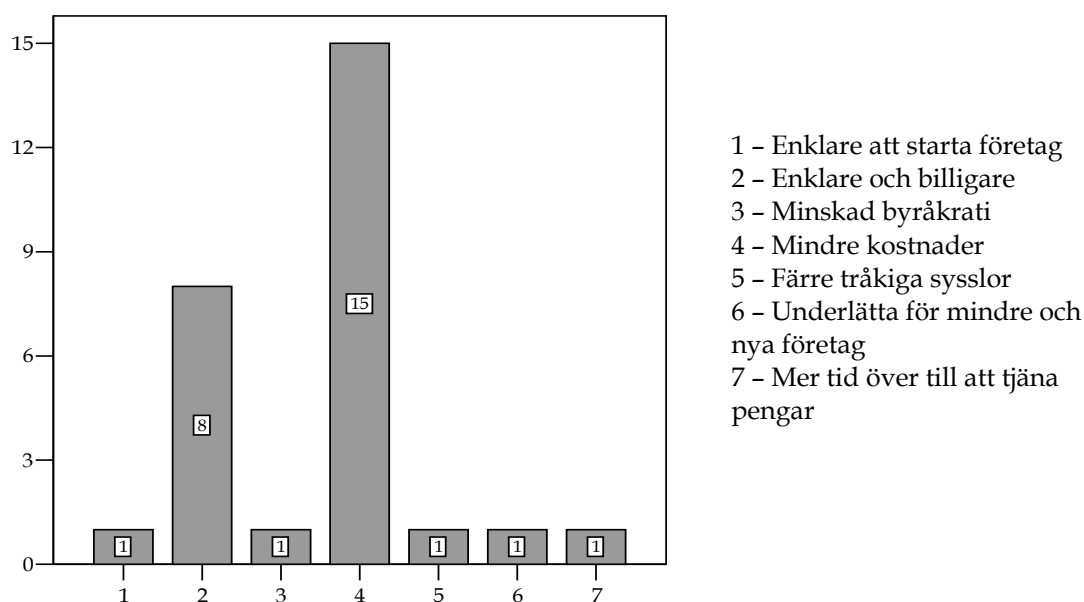
Eftersom ovanstående modell ej i sin helhet visar sig vara signifikant ville vi testa hur modellerna skulle påverkas om vi lägger till nytta/kostnaden bland de oberoende variablerna i modellen med revisionsplikt och tvärtom. De båda nya modellerna påverkar starkt, vilket man kan utläsa av det standardiserade beta-värdet som anger

styrkan i påverkan på de olika variablerna. Båda modellerna fick signifikansvärden på 0,000 och även de andra testvariablernas värden förbättrades. Orsaken till att resultatet blev så här är att våra beroende variabler är så starkt korrelerade. Av våra tester och av resultaten för hur våra oberoende variabler beter sig mot de beroende variablerna kan vi konstatera att företagen reagerar starkare på nyttan/kostnaden än på revisionsplikten. Detta ger indikationer på att våra enkätfrågor är mer riktade till företaget. Därmed är det sannolikt att dessa frågor i större utsträckning fångar värdet av revisionen och vilken nytta/kostnad revisionen utgör för företaget. Om vi istället ställt frågor om ägaren som individ hade vi med vårt resonemang troligtvis mer kunnat se attityder till revisionsplikten. Den enda frågan från vår enkät som är individuellt knuten är ägarens utbildningsnivå. Vi testade om vår nya modell i sin helhet fortfarande skulle hålla sig signifikant på 0,000 med utbildningsnivå inkluderad och det visade den sig göra. Därmed är modellen fortfarande hållbar och teoretiskt motiverad.

	Standardiserat Beta-värde	Signifikans nivå
Konstant		0,057
Antal anställda	-0,388	0,019
Rådgivning	-0,399	0,016
Anställda ek.adm.	0,359	0,017
Bildningsår	0,277	0,045
Utbildning	-0,093	0,458
Nytta/kostnad	0,657	0,000

Tabell 5.15 Multipel regression med revisionsplikt som beroende variabel och nytta/kostnad som oberoende

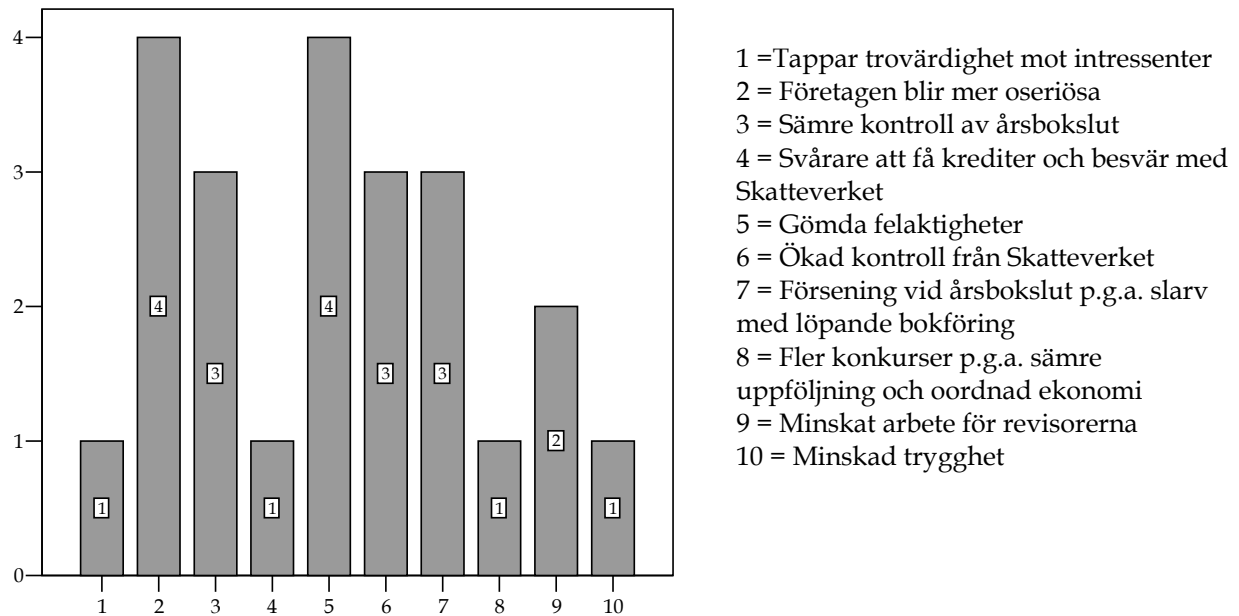
5.5 Respondenternas positiva åsikter till revisionsplikt

Figur 5.1 Stapeldiagram över svarsfördelning om positiva åsikter till revisionsplikt

Den fördel som majoriteten av respondenterna ser i ett slopande av revisionsplikten är de minskade kostnaderna för mikroföretagen. En annan vanlig positiv inställning är att det skulle bli både enklare och billigare för mikroföretagen om de skulle undantas revision. Andra åsikter som nämndes var till exempel att slopandet skulle leda till minskad byråkrati och att det skulle bli enklare att starta företag.

5.6 Respondenternas negativa åsikter till revisionsplikt

Figur 5.2 Stapeldiagram över svarsfördelning om negativa åsikter till revisionsplikt

Respondenterna har många skilda åsikter om vilka negativa effekter ett slopande av revisionsplikten skulle kunna medföra. Det som de flesta företagarna ser som negativt är att företagen i större utsträckning blir mer oseriösa och att det kan förekomma fler gömda felaktigheter. Det är också vanligt att företagarna tror att det skulle leda till sämre kontroll av årsbokslut, ökad kontroll från Skatteverket samt förseningar vid bokslut.

5.7 Kapitelsammanfattning

Hypotes 1: I familjeföretag har man en mer *negativ* attityd till revisionsplikt.

När vi testade familjeföretagen fann vi inga samband till revisionsplikten. Vi testade även om familjeföretag föredrar att sköta bokföringen internt, vilket det visade sig att de gör. Detta borde visa samband med attityden till revision och med dessa tendenser kan vi inte förkasta vår hypotes än.

Hypotes 2: Ju fler ägare ett företag har desto mer *positiv* attityd har man till revisionsplikt.

Här visade det sig att attityden till revisionsplikt inte har med antal ägare att göra, för oavsett antal ägare är det en majoritet som vill att plikten ska tas bort. Det är i stort sätt lika många företag med en ägare som med flera som vill fortsätta anlita revisor om revisionsplikten tas bort. Inget samband kunde utläsas i något av testen och därför måste vi förkasta vår hypotes.

Hypotes 3: När ägare och ledning inte är samma person har man en mer *positiv* attityd till revisionsplikt.

Denna hypotes gick inte att mäta då varians saknas i svaren. I alla företag utom ett är ägare och ledning samma person.

Hypotes 4: Ju fler anställda som har hand om företagets ekonomi desto mer *positiv* attityd har man till revisionsplikt.

När vi testade hypotesen mot attityden till revisionsplikt lyckades vi inte finna något samband. Inte heller vårt argument om att attityden till revisionsplikt skulle vara positiv vid en låg utbildningsnivå hos ägaren kunde visa något samband. Detta medför att vi måste förkasta vår hypotes.

Hypotes 5: Ju mer erfaren och ekonomiskt kunnig ledare desto mer *negativ* attityd har man till revisionsplikt.

Vi kunde inte hitta några samband mellan utbildningsnivå och attityden till revisionsplikt. Även när det gäller om en hög utbildningsnivå skulle öka viljan att fortsätta anlita revisor om revisionsplikten tas bort fanns inga statistiska samband. Härmed måste vi förkasta vår hypotes.

Hypotes 6: Ju större behov av extern hjälp desto mer *negativ* attityd har man till revisionsplikt.

Inga samband kunde utläsas när det gäller attityden till revisionsplikt och var bokföring och årsbokslut upprättas. Däremot kunde vi se samband med var man vänder sig för att få rådgivning, fast att sambanden visar tvärtemot hur vår hypotes lyder. När vi istället testade om de som anlitar extern hjälp med rådgivning också trodde att de skulle göra det utan lagstadgat krav fann vi ett starkt samband. Även när vi testade om en hög utbildning leder till att bokföringen sköts internt kunde vi se starka samband. Detta innebär att vårt argument för hypotesen stämmer och dessa tendenser gör att vi därmed ännu inte kan förkasta eller acceptera vår hypotes.

Hypotes 7: Med stigande ålder på företaget har man en mer *negativ* attityd till revisionsplikt.

Vårt antagande om att företagets ålder påverkar attityden till revisionsplikt visar inget samband och stämmer alltså inte. Bildningsår mot konkurrens på marknaden visade inte heller något samband. På grund av dessa resultat förkastar vi hypotesen.

Hypotes 8: Ju högre affärsrisk företaget har desto mer *positiv* attityd har man till revisionsplikt.

Testet visade inget signifikant samband, men det vi kunde utläsa när det gäller sambanden mellan branscher beroende på storleken på investeringar är att företag med höga investeringar har en negativ attityd till revisionsplikten. Då detta samband varken är signifikant eller stämmer överens med vår hypotes förkastar vi denna.

Hypotes 9: Ju fler antal leverantörer företaget har desto mer *positiv* attityd har man till revisionsplikt.

Vi kom fram till att testet var signifikant, men resultatet motsäger vår hypotes. Flest menar att plikten ska tas bort oavsett antal leverantörer. När det gäller att behålla plikten är flest respondenter positiva som har få antal leverantörer. Vi kom också fram till att fast flest är negativa till revisionsplikten vill de fortsätta ha revisorn kvar om plikten tas bort.

6 SLUTSATSER

I det här sista kapitlet sammanfattas det vi kommit fram till under uppsatsens gång samt slutsatser för det analyserade materialet. Slutsatserna knyter vi an till de teorier som vi presenterade i vårt teori-kapitel. Vi kommer att avsluta kapitlet med att ge förslag till fortsatt forskning inom ämnet.

6.1 Inledning

Målet med vår undersökning var att ta reda på mikroföretagens attityder till revision utifrån bakomliggande faktorer i företaget. I vår enkätundersökning fick vi svar på att de flesta företagarna vill att revisionsplikten ska avskaffas och att de anser att kostnaden av revisionen väger tyngre än nyttan. De företagarna som ville ha kvar revisionsplikten ansåg att konsekvenserna av ett avskaffande främst skulle vara fler felaktigheter i företagets ekonomiska redovisning.

6.2 Samband med företagets ägarstruktur

Faktorerna som ingår i denna grupp är om företagen är familjeägda, antal ägare samt separation mellan ägare och ledning.

Med utgångspunkt i agentteorin kan behovet av revision påverkas av företagets ägarstruktur. Resultatet från vår undersökning kunde inte visa på signifikanta skillnader i företagarnas attityder till revisionsplikt utifrån hur ägandet ser ut. Någon separation mellan ägare och ledning förekommer inte bland respondenterna och på grund härav faller denna faktor bort ur vår analys. Efter analys av resterande två faktorer visar det sig att oavsett ägande har företagarna negativa attityder till revisionsplikten och anser att kostnaden väger tyngst. Däremot fann vi sambandet att familjeägda företag vill sköta bokföringen internt och där kan vi dra slutsatserna att ägaren (-na) i familjeföretag litar på varandra och vill inte blanda in någon utom-

stående. Enligt vår analys kunde vi konstatera att flerägda företag inte skulle fortsätta anlita revisor i större utsträckning än enmansföretag. Därmed har antal ägare ingen betydelse i detta fall.

Tidigare forskning av Collis (2003) visar att man kan dra slutsatser att familjeägda företag har en negativ attityd till revisionsplikt. Att vi inte har kunnat säkerställa detta samband tror vi huvudsakligen beror på två orsaker. Den främsta är att vi har ett begränsat material för vår undersökning, vilket ligger till grund i ett stort bortfall. Den andra orsaken kan vara att Collis undersökning genomfördes i Storbritannien och vi kan inte dra slutsatsen att Sveriges företagare ska ha samma attityder. Revisionsplikt hade redan avskaffats i Storbritannien vid tidpunkten för Collis undersökning och detta har förmodligen haft stor inverkan på företagarnas attityder.

6.3 Samband med företagets interna förhållande

I denna grupp ingår de olika faktorerna antal anställda som arbetar med ekonomi, ägares verksamma år och kunskaper samt om redovisningen sköts internt eller externt.

När det finns anställda som arbetar med företagets ekonomi är revisorns roll som granskare att uppnå god kontroll för ägaren (Watts & Zimmerman 1978). Revisionen förbättrar kvaliteten och ökar tillförlitligheten av den ekonomiska rapporteringen (Svanström 2006). Utifrån detta resonemang trodde vi att man skulle ställa sig positiv till revisionsplikten då man har anställda inom företaget som arbetar med ekonomi, men vår analys visar inget tecken på det. Vi trodde även att ju lägre ägarens utbildningsnivå är desto större utsträckning vill man ha någon anställd som sköter företagets ekonomi. Inte heller detta visade något tecken på samband.

Ägarens utbildningsnivå inom ekonomi har enligt analysen av denna undersökning ingen betydelse för vilken attityd man har till revisionsplikten. För att utesluta samband i undersökningen testade vi om ägares utbildningsnivå påverkas av om de

trodde sig fortsätta anlita revisor om revisionsplikten togs bort. Vi fann inget statistiskt samband, men kunde notera att ingen ägare med hög utbildningsnivå vill fortsätta anlita revisorn. Detta ger tendenser till samma utfall som i andra tidigare studier, bland annat av Collis et al (2004), men där har man kunnat finna tydliga samband med att en hög utbildningsnivå leder till att man ser negativt på revision.

Resultatet av analysen gällande behovet av extern hjälp med bokföring, årsbokslut och rådgivning visade inget stöd för våra förväntningar i hypotesformuleringen. Däremot kunde vi finna samband i frågan om rådgivning, fast tvärtemot vår hypotes. Om man inte anlitar extern rådgivning så är man mer negativ till revisionsplikt. Då vi dock kunde utläsa samband ville vi utveckla vår analys ytterligare med att testa förhållandet mellan extern hjälp med rådgivning idag och extern hjälp med rådgivning om revisionsplikten skulle avskaffas. Det visade sig att vi kunde dra slutsatser att de företag som använder sig av extern rådgivning idag kommer att göra det även fortsättningsvis. I fortsatt analys av hypotesen fick vi även svar att ägare med hög utbildningsnivå och därmed bredare kunskaper väljer att sköta bokföringen internt. Vi trodde att detta skulle leda till en positiv attityd till revisionsplikten, men så visade det sig inte vara i själva hypotesprövningen.

Slutsatsen av samband med företags interna förhållande utgörs främst av graden av extern hjälp som företaget behöver och detta främst när det gäller rådgivning. Resultatet visar att ju mindre kompetens det finns internt inom företaget desto mer positiv är man till revisionsplikten. Vi tror att respondenternas resonemang grundar sig i att då det i företaget saknas kunskaper inom ekonomi vill man lämna ifrån sig de ekonomiska delarna till en utomstående som besitter dessa kunskaper. Detta för att skapa tillförlitlighet.

6.4 Samband med företagets positionering

Här ingår faktorerna om företagets ålder, bransch och antal leverantörer.

Enligt forskningsresultat från Carpenter & Feroz (2001) har äldre företag skapat sig en legitimitet gentemot omvärlden och detta leder till en mer negativ attityd till revisionsplikt. Enligt vår analys kan vi inte ge stöd för att företagets ålder påverkas av attityden till revisionsplikt. Då vi inte kunde ge något stöd för detta ville se om det fanns andra faktorer där vi kunde finna samband. Vi trodde att ju äldre företaget är desto mindre konkurrens på marknaden, men här kunde vi inte heller finna något samband.

Vårt resonemang kring attityden till revisionsplikt utifrån vilken bransch man tillhör grundar sig i att företag med höga investeringar har en högre affärsrisk. Därmed är dessa företag beroende av bankerna för beviljande av lån vilket gör att man ser behov av revision. Analysen gav inget stöd för resonemanget. Istället kan det vara så att Thorell & Norberg (2005a) kan ha rätt i sina bedömningar då de menar att revisionen inte har ett stort värde när bankerna beviljar lån. De anser att kreditupplysningar fyller revisionens funktion.

I förhållandet mellan företagets antal leverantörer och attityden till revisionsplikt kunde vi i vår analys finna samband. Det framgick att de företagen med få antal leverantörer var mer positiva till revisionsplikt än de med flera leverantörer. Detta resultat visar motsatsen till vår hypotes, vilken uttrycker att attityden till revisionsplikt är mer positiv ju fler leverantörer företaget har. Vi ville även se om antal leverantörer har koppling till om man tror att man kommer att fortsätta anlita revisor utan någon lagstadgad skyldighet. Ur resultatet kunde vi utläsa att företag som har många leverantörer tror att de kommer anlita revisor i fortsättningen. En förvånande slutsats är alltså att fast att man har en negativ syn på revisionsplikt så vill man fortsätta anlita revisor om plikten tas bort.

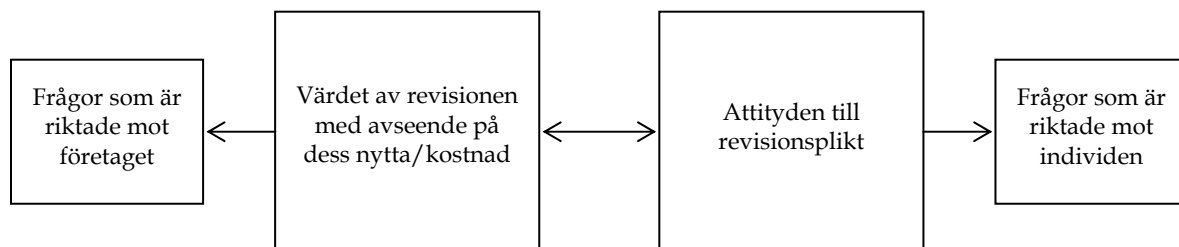
6.5 Avslutande diskussion

Vid frågan i ett flertal olika länder har slutsatsen varit att man vill avskaffa revisionsplikt för mikroföretag. Då de flesta länder redan har avskaffat revisionsplikten för små företag skulle detta ses som ett naturligt steg även i Sverige (Svanström 2006). I Sverige pågår det idag livliga debatter om man ska avskaffa revisionsplikten eller om man ska ha den kvar. Utifrån detta var vårt syfte med uppsatsen att undersöka vilka faktorer som påverkar mikroföretagens attityder till revisionsplikt och om det finns några utmärkande drag hos företagen beroende på om de ställer sig åt det positiva eller negativa hållet i frågan.

I vår undersökning kom vi fram till att det är vanligast förekommande att företagen vill att revisionsplikten avskaffas. Detta beror främst på att respondenterna tror att det skulle bli både billigare och enklare, vilket gav en förklaring till att nytta/kostnad är starkt korrelerad till revisionsplikt och därmed en anledning till varför majoriteten anser att kostnaden väger tyngst. Vår slutsats av att respondenterna anser att kostnaden väger tyngst är för att de som mikroföretag har en låg omsättning och revisionskostnaden ses därmed som en förhållandevis stor belastning för företagets ekonomi.

Vi fann ej några statistiska samband som bekräftade våra hypoteser, men det uppstod dock samband vid en multipel analys. Detta främst när det gäller värdet av revision med avseende vilken nytta/kostnad den utgör. Efter detta resultat frågade vi oss om vi nått vår ursprungliga tanke som var att finna orsaker till attityden till revisionsplikt i mikroföretagen eller om vår undersökning istället har lett till att vi funnit andra slutsatser. Vi kunde se att företagen reagerar starkare på nyttan/kostnaden än på revisionsplikt. Man ser mer en nytta av revisionen än vad man ser med nyttan av revisionsplikt. Nyttan av revisionen styrs av faktorer i företaget. Det är olika faktorer som mäter nyttan/kostnaden respektive revisionsplikten och vi har kommit fram till att attityden till revision beror på vilket perspektiv man utgår ifrån, företaget eller individen. Nyttan/kostnaden förklarar mer hur företaget i sin helhet påverkas och säger mer om vad mikroföretagen ser för värde av revisionen. Anledningen till detta

är att man ser revisionen ur en ekonomisk synvinkel och man värdesätter följderna för sitt eget företag. Attityden till revisionsplikt påverkas istället av individen i företaget på en individuell nivå och inte av själva företaget. Individen kan lättare se konsekvenserna av revisionsplikten ur ett samhällsperspektiv och är alltså en ideologisk fråga. Exempelvis kan en hög utbildning hos individen medföra att han/hon lättare kan se och spekulera om vilka effekter ett avskaffande av revisionsplikten skulle innebära för hela samhället. Utbildning skulle därmed vara en individförklaring till vilken attityd man har till revisionsplikt.

Figur 6.1 Modell för slutsats

Då vår enkätundersökning omedvetet var ställt mot mikroföretag med nästan uteslutande frågor om företaget och inte om ägaren som individ så är vår slutsats att vi fångat värdet av revision med avseende på vilken nytta/kostnad den utgör för företaget istället för attityden till revisionsplikt. Vi kan slutligen också påstå att revisionsplikt inte är en ekonomisk fråga, utan en ideologisk, men för att säga något med säkerhet så krävs det fler undersökningar.

6.5 Förslag till fortsatt forskning

Våra resultat och slutsatser i denna uppsats ger förslag till att fortsätta forskningen om vilka faktorer som påverkar attityden till revisionsplikt. Med återkoppling till att vi i den här undersökningen huvudsakligen ställt frågor mot företaget bör man för att urskilja faktorerna ställa frågor med anknytning till ägaren som individ och inte till företaget. Med de individuella frågorna fångar man upp ideologiska uppfattningar som kan vara av betydelse för att utläsa vilka faktorer som kan påverka attityden.

Med utgångspunkt i ovanstående förslag hade det varit intressant att undersöka attityder till revisionsplikt om det i framtiden genomförs ändring i lagen och revisionsplikten avskaffas för mikroföretag. Det skulle vara av intresse att se om attityderna till revisionen förändras av ett avskaffande.

Ett annat förslag till fortsatt forskning utifrån resultaten av vår undersökning är att jämföra attityder till revisionsplikt i Sverige mot attityder i andra länder. Detta kan vara av intresse då det i olika länder råder varierande samhällsuppfattningar och därmed kan forskningen sannolikt leda till varierande utfall.

REFERENSER

Andersen, Ib (1998). *Den uppenbara verkligheten – val av samhällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur

Artsberg, Kristina (2005). *Redovisningsteori – policy och –praxis*. Malmö: Liber Ekonomi

Belfrage Carlberg, Annika (2003). *Ekonomiboken*. Stockholm: Bonnier Utbildning

Brännström, Dan & Johansson, Martin (2005). *Svenskt Näringsliv drar undan mattan för småföretagen*. Dagens Industri, 17 mars 2005

Carlson, Mikael (2005). *Argumenten för revisionsplikt väger alltför lätt*. Dagens Industri 29 mars 2005

Carpenter, Vivian L. & Feroz, Ehsan H. (2001). *Institutional theory and accounting rule choice: an analysis of four US state governments decisions to adopt generally accepted accounting principles*. Accounting, Organisations and Society, Vol. 26: 565-596

Chow, Chee W. (1982). *The demand for external auditing, size, debt and ownership influences*. The accounting review, Vol. 57, No. 2

Christensen, Lars, Andersson, Nina, Engdahl, Carin & Haglund, Lars (2001). *Marknadsundersökning - en handbok*. Lund: Studentlitteratur

Clemedtson, Peter, Östman, Maria & Brännström, Dan (2006). *Devalvera inte AB genom slopad revision*. Dagens Industri, 24 November 2006

Collis, Jill (2003). *Directors' views on exemption from the statutory audit*. A report for the DTI in association with Kingston University

Collis, Jill, Jarvis, Robin & Skerrat, Len (2004). *The demand for the audit in small companies in the UK*. Accounting and Business Research 34:2 87-100

Dahmström, Karin (2000). *Från datainsamling till rapport – att göra en statistisk undersökning*. Lund: Studentlitteratur

Daily, Catherine M. & Dollinger, Marc J. (1992). *An empirical examination of ownership structure in family and professionally managed firms*. Family business review, Vol. 5, No. 2

Darmer, Per & Freytag, Per V. (1995). *Företagsekonomisk undersökningsmetodik*. Lund: Studentlitteratur

Diamant, Adam (2004). *Revisors oberoende*. Uppsala: Iustus Förlag AB

Djurfeldt, Göran, Larsson, Rolf & Stjärnhagen, Ola (2003) *Statistisk verktygslåda: samhällsvetenskaplig orsaksanalys med kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur

Ejlertsson, Göran (2005). *Enkäten i praktiken, en handbok i enkätmetodik*. Lund: Studentlitteratur

Elliot, Barry & Elliot, Jamie (2005). *Financial accounting and reporting*. Harlow: FT Prentice Hall

English, J. (1978). *Abolish the mandatory audit for the "family company"*. *Accountancy*, Maj 64-65

Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik & Wängnerud, Lena (2003). *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Norstedts Juridik AB

FAR Förlag (2001). *Vad är revision?*. Stockholm

FAR Förlag (2005). *Revision – en praktisk beskrivning*. Stockholm

Freedman, J. & Godwin, M. (1993). *The statutory audit and micro companies – an empirical investigation*. London: Sweet & Maxwell

Gray, Rob, Owen, Dave & Adams, Carol (1996). *Accounting & accountability*. London: Prentice Hall

Halling, Pernilla (2005). *Debatten går het i Norden*. *Balans* 3/2005 s 17-18

Horwitz, Bertrand & Kolodny, Richard (1982). *Financial reporting regulation and small research intensive firms*. *American Journal of Small Business*, Vol. VI, No. 1:44-49

Jacobsen, Dag Ingvar (2002). *Vad, hur och varför? Om metodval i företagsekonomi och andra samhällsvetenskapliga ämnen*. Lund: Studentlitteratur

Jacobsen, Dag Ingvar & Thorsvik, Jan (2002). *Hur moderna organisationer fungerar*. Lund: Studentlitteratur

Jensen, Michael C & Meckling, William H (1976). *Theory of the firm: Managerial Behavior, Agency Costs and Ownership Structure*. *Journal of Financial Economics* Vol. 3, No. 4

Johansson, Sven-Erik, Häckner, E & Wallerstedt E (2005). *Uppdrag revision: Revisorsprofessionen i takt med förväntningarna?* Stockholm: SNS Förlag

Langard, P (1999). *A damaging grand gesture*. *Accountancy Age*, Juni

Ljungdahl, Fredrik (1999). *Utveckling av miljöredovisning i svenska börsbolag – praxis, begrepp, orsaker*. Lund: Lund Univ. Press

Lundahl, Ulf & Skärvad, Per-Hugo (1999). *Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer*. Lund: Studentlitteratur

Power, Michael (1997). *The audit society rituals for verification*. New York: Oxford University Press Inc

Precht, Elisabeth (2005). *Alla ense om revisionens fördelar – men måste den vara ett tvång?* Balans 3/2005 s 24-25

Saunders, Mark, Lewis, Philip & Thornhill, Adrian (2003). *Research Methods for Business Students*. Harlow: Prentice Hall

Schulze, William S, Dino, Richard N, Lubatkin, Michael H & Buchholtz, Ann K (2001). *Agency relationships in family firms: Theory and evidence*. University of Connecticut

Scott, William R. (2003). *Financial Accounting Theory*. Toronto: Prentice Hall

Sherer, Michael & Turley, Stuart (1997). *Current issues in auditing*. London: Paul Chapman Publishing Ltd

Simunic, Dan & Stein, Michael (1987). *Product differentiation in auditing: Auditor choices in the market for unseasoned new issues*. Vancouver, Canada: Canadian Certified General Accountants Research Foundation.

Sundgren, Stefan (2003). *Attestering av småföretags bokslutsinformation – en analys, några empiriska resultat samt ett förslag*. Särtryck ur Tidskrift, utgiven av Juridiska Föreningen i Finland, häfte 2/2003, Helsingfors

Svanström, Tobias (2006). *Lagstadgad revision? JA, om företagen får bestämma!* Umeå School of Business

Svensson, Birgitta (2003). *Redovisningsinformation för bedömning av små och medelstora företags kreditvärdighet*. Uppsala, Ak.avh., nr 103

Sveriges Rikes Lag (2006)

Thorell, Per & Norberg, Claes (2005a). *Går det att försvara revisionsplikten?* Balans 3/2005 s 19-23

Thorell, Per & Norberg, Claes (2005b). *Revisionsplikten i små aktiebolag*. På uppdrag av Svenskt Näringsliv

Thurén, Torsten (2000). *Vetenskapsteori för nybörjare*. Malmö: Team Offset & Tryck AB

Viitanen, Janne (2000). *Auditors professional ethics and factors associated with disciplinary cases against auditors*. Doktorsavhandling, Svenska handelshögskolan, Helsingfors

Watts, Ross L & Zimmerman, Jerold L (1978). *Towards a positive theory of the determination of Accounting standards*. *The Accounting review*, January

Wennberg, Inge (2004). *Dags att avskaffa revisionsplikten för små företag?* Balans 2/2004

Företagsfakta: www.foretagsfakta.se

Bilaga 1

Hej!

Hur ställer Ni er till revisionsplikten?

Vi är två studenter som studerar på Högskolan i Kristianstad. Vi skriver nu vår kandidatuppsats inom ämnet revision och temat för vår uppsats är att ta reda på hur mikroföretag ställer sig till ett eventuellt slopande av den lagstadgade revisionsplikten.

Ni är ett av våra slumpmässigt utvalda företag och därför skulle vi uppskatta om Ni vill delta i denna enkätundersökning som endast tar ett par minuter att fylla i. Det skulle vara till väldigt stor hjälp i vårt uppsatsskrivande. Alla svar som vi får in i vår undersökning behandlas helt anonymt.

För att få hög tillförlitlighet i vår undersökning krävs en hög svarsfrekvens och detta gör att Ert svar är mycket betydelsefullt för oss. Därför hoppas vi att Ni har möjlighet att sätta av några minuter för att svara på våra frågor.

Vi är tacksamma om Ni har möjlighet att skicka tillbaka Era svar senast **fredagen den 15 december 2006**

Tack på förhand!

Anna Andersson

Charlotte Norling

Har Ni några frågor får Ni gärna kontakta oss eller vår handledare antingen per e-post eller telefon

E-post: kandidatuppsatsen@hotmail.com

Telefon: 0709-53 16 66, 0707-92 15 67

Handledare: Sven-Olof Collin, professor

E-post: sven-olof.collin@e.hkr.se

Bilaga 2

1. Är Ni som fyller i enkäten företagets ägare?

- Ja Nej

2. Hur stor är företagets omsättning?

- Upp till 3 miljoner kr Mer än 3 miljoner kr

3. Bransch

4. Hur många leverantörer har företaget?

- 0-10 11-100 101 - Vet ej

5. Antal anställda

 personer

6. Antal anställda som arbetar med företagets ekonomiadministration

 personer

7. Hur många ägare har företaget?

 st

8. Är ledningen också ägare i företaget?

- Ja Nej

9. Är Ert företag ett familjeföretag?

- Ja, helt Delvis Nej

10. Vilket år bildades företaget?

år

11. Ägarens antal verksamma år inom företagande

 år

12. Vad har Ni som ägare för kunskap/utbildning inom redovisning och bokföring?

13. Företagets marknad karaktäriseras av hård konkurrens.

Instämmer inte alls 1 2 3 4 5 6 7 Instämmer helt

14. Vem/var sköts bokföringen idag?

- Internt inom företaget
- Redovisningsbyrå
- Revisionsbyrå
- Annan, nämligen

15. Vem/var upprättas årsbokslutet idag?

- Internt inom företaget
- Redovisningsbyrå
- Revisionsbyrå
- Annan, nämligen

16. Till vem/vilka vänder ni Er vid ekonomisk rådgivning i företaget?

- Bank
- Revisor
- Konsult
- Annan, nämligen

17. Tror Ni att Ert företag skulle fortsätta att anlita en revisor även om revisionsplikten togs bort?

- Ja Nej

18. Tror Ni att Ert företag skulle anlita revisorn för annat än revision, t ex rådgivning och skattedeklaration?

- Ja Nej

19. Den lagstadgade revisionsplikten bör tas bort för små onoterade företag.

Instämmer inte alls 1 2 3 4 5 6 7 Instämmer helt

20. Anser Ni att nyttan eller kostnaden av revisionen i Ert företag väger tyngst?

Nyttan 1 2 3 4 5 6 7 Kostnaden

21. Vilka positiva effekter, om några, tror Ni ett avskaffande av revisionsplikten skulle medföra?

22. Vilka negativa effekter, om några, tror Ni ett avskaffande av revisionsplikten skulle medföra?

23. Har Ni något övrigt att tillägga?

	<input type="button" value="↑"/>
	<input type="button" value="↓"/>
<input type="button" value="←"/>	<input type="button" value="→"/>

Är Ni intresserad av att ta del av vår undersökning när den är klar?
Ange Er e-postadress nedan så skickar vi den till Er runt den 20 januari

--

Stort tack för Er medverkan!

Bransch

	Frekvens	Procent
Ventilation	1	2,5
Jordbruk	1	2,5
Konsulter, övr	4	10,0
Bygg	1	2,5
IT-konsulter	3	7,5
Ek. rådgivning	2	5,0
Fastigheter, utl	2	5,0
Fastighetsbolag	1	2,5
Fastighetsmäklare	3	7,5
Frisk, hälsovård	1	2,5
Frisörer	1	2,5
Företagshälsovård	3	7,5
Företagsrådgivning	6	15,0
Kläder	3	7,5
Redovisningskonsulter	2	5,0
Transporter	1	2,5
Reklam	2	5,0
Hus	3	7,5
Totalt	40	100,0

Antal leverantörer

	Frekvens	Procent
0-10	24	60,0
11-100	15	37,5
Vet ej	1	2,5
Totalt	40	100,0

Antal anställda

	Frekvens	Procent
0	3	7,5
1	12	30,0
2	14	35,0
3	8	20,0
4	1	2,5
5	2	5,0
Totalt	40	100,0

Antal anställda

	Antal	Min	Max	Medelvärde	Standardavvikelse
Antal anställda	40	0	5	1,95	1,176

Antal ägare

	Frekvens	Procent
1	27	67,5
2	11	27,5
4	1	2,5
8	1	2,5
Totalt	40	100,0

Bildningsår

	Frekvens	Procent
1944	1	2,5
1973	2	5,0
1975	1	2,5
1980	1	2,5
1981	2	5,0
1983	1	2,5
1984	1	2,5
1986	1	2,5
1987	4	10,0
1988	1	2,5
1989	1	2,5
1990	2	5,0
1991	1	2,5
1992	3	7,5
1993	3	7,5
1994	2	5,0
1996	3	7,5
1997	1	2,5
1998	1	2,5
2000	3	7,5
2001	1	2,5
2002	1	2,5
2003	1	2,5
2004	1	2,5
2006	1	2,5
Totalt	40	100,0

Ägarens antal verksamma år

	Frekvens	Procent
1	1	2,5
2	1	2,5
3	1	2,5
4	1	2,5
6	3	7,5
10	4	10,0
11	1	2,5
12	1	2,5
13	4	10,0
14	2	5,0
15	1	2,5
16	2	5,0
18	1	2,5
19	3	7,5
20	1	2,5
22	1	2,5
23	1	2,5
25	3	7,5
26	1	2,5
27	1	2,5
31	2	5,0
33	2	5,0
35	1	2,5
62	1	2,5
Totalt	40	100,0

Marknad

	Frekvens	Procent
1	1	2,5
2	6	15,0
3	5	12,5
4	8	20,0
5	8	20,0
6	3	7,5
7	9	22,5
Totalt	40	100,0

Marknad

	Antal	Min	Max	Medelvärde	Standardavvikelse
Marknad	40	1	7	4,52	1,811

Var sköts bokföringen?

	Frekvens	Procent
Internt inom ftg	31	77,5
Redovisningsbyrå	4	10,0
Revisionsbyrå	4	10,0
Släkt	1	2,5
Totalt	40	100,0

Var upprättas årsbokslut?

	Frekvens	Procent
Internt inom ftg	10	25,0
Redovisningsbyrå	4	10,0
Revisionsbyrå	24	60,0
Själv	1	2,5
Släkt	1	2,5
Totalt	40	100,0

Vem utför rådgivning?

	Frekvens	Procent
Internt inom ftg	2	5,0
Revisor	22	55,0
Själv	6	15,0
Bank och revisor	5	12,5
Redovisningsbyrå	1	2,5
Mentor	1	2,5
Revisor och konsult	2	5,0
Släkt	1	2,5
Totalt	40	100,0

Fortsätta anlita revisor?

	Frekvens	Procent
Ja	19	47,5
Nej	21	52,5
Totalt	40	100,0

Fortsätta anlita revisor för rådgivning?

	Frekvens	Procent
Ja	22	55,0
Nej	18	45,0
Totalt	40	100,0

Korrelation revisionsplikt - nytta/kostnad

			Revisions plikt	Nytta/ Kostnad
Spearman	Revisionsplikt	Korrelations koefficient	1,000	,662(**)
		Signifikansnivå	.	,000
		Antal	40	39
	Nytta/kostnad	Korrelations koefficient	,662(**)	1,000
		Signifikansnivå	,000	.
		Antal	39	39

** Korrelationen är signifikant på 0.01 nivån

Cronbach's Alpha	Antal observationer
0,734	2

Chi²-test nytta/kostnad (familjeföretag)

	Värde	Signifikans
Pearson Chi ²	1,756	,416
Antal observationer	39	

Chi²-test revisionsplikt (familjeföretag)

	Värde	Signifikans
Pearson Chi ²	1,212	,545
Antal observationer	40	

Korrelation

		Familjeföretag	Bokföring
Familjeföretag	Pearson Korrelation	1	,315(*)
	Signifikansnivå	.	,048
	Antal	40	40
Var sköts bokföringen	Pearson Korrelation	,315(*)	1
	Signifikansnivå	0,048	.
	Antal	40	40

* Korrelationen är signifikant på 0.05 nivån

Chi²-test nytta/kostnad (antal ägare)

	Värde	Signifikans
Pearson Chi ²	,543	,762
Antal observationer	39	

Chi²-test revisionsplikt (antal ägare)

	Värde	Signifikans
Pearson Chi ²	1,543	,462
Antal observationer	40	

Chi²-test (antal ägare+anlita)

	Värde	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi ²	,014	,906		
Fisher's Exact Test			1,000	,587
Antal observationer	40			

Chi²-test nytta/kostnad (antal anställda som arbetar med ekonomi)

	Värde	Signifikans
Pearson Chi ²	,363	,834
Antal observationer	39	

Chi²-test revisionsplikt (antal anställda som arbetar med ekonomi)

	Värde	Signifikans
Pearson Chi ²	1,725	,422
Antal observationer	40	

Korrelation

			Antal inom ek.adm.	Utbildning
Spearman	Antal anställda inom ekonomi administration	Korrelations koefficient	1,000	-,090
		Signifikansnivå	.	,617
		Antal	40	33
	Utbildningsnivå	Korrelations koefficient	-,090	1,000
		Signifikansnivå	,617	.
		Antal	33	33

Chi²-test nytta/kostnad (utbildningsnivå)

	Värde	Signifikans
Pearson Chi ²	,514	,972
Antal observationer	39	

Chi²-test revisionsplikt (utbildningsnivå)

	Värde	Signifikans
Pearson Chi ²	1,892	,756
Antal observationer	40	

Korstabell (utbildning+anlita)

		Fortsätta anlita revisor		Totalt
		Ja	Nej	
Utbildning	Låg	40,0 %	33,3 %	36,4 %
	Medel	60,0 %	58,3 %	59,1 %
	Hög	0,0 %	8,3 %	4,5 %
Totalt		100,0 %	100,0 %	100,0 %

Chi²-test (utbildning+anlita)

	Värde	Signifikans
Pearson Chi ²	,903	,637
Antal observationer	22	

Chi²-test nytta/kostnad (bokföring)

	Värde	Signifikans
Pearson Chi ²	1,785	,410
Antal observationer	39	

Chi²-test nytta/kostnad (årsbokslut)

	Värde	Signifikans
Pearson Chi ²	1,079	,583
Antal observationer	39	

Chi²-test nytta/kostnad (rådgivning)

	Värde	Signifikans
Pearson Chi ²	6,263	,044
Antal observationer	39	

Chi²-test (anlita rådgivning+anlita)

	Värde	Asymp. Sig. (2-sidig)	Exakt Sig. (2-sidig)	Exakt Sig. (1-sidig)
Pearson Chi ²	10,370	,001		
Fisher's Exact Test			,002	,002
Antal observationer	40			

Korrelation

			Bokföring	Utbildning
Spearman	Bokföring	Korrelationskoefficient	1,000	-,411(**)
		Signifikansnivå	.	,008
		Antal	40	40
	Utbildningsnivå	Korrelationskoefficient	-,411(**)	1,000
		Signifikansnivå	,008	.
		Antal	40	40

** Korrelationen är signifikant på 0.01 nivå

Chi²-test nytta/kostnad (bildningsår)

	Värde	Signifikans
Pearson Chi ²	4,371	,627
Antal observationer	38	

Chi²-test revisionsplikt (bildningsår)

	Värde	Signifikans
Pearson Chi ²	3,882	,693
Antal observationer	39	

Korstabell

		Bildningsår				Totalt
		1970	1980	1990	2000	
Marknad	Svag	0,0 %	0,0 %	0,0 %	16,7 %	3,1 %
	Neutral	0,0 %	45,5 %	42,9 %	50,0 %	43,8 %
	Stark	100,0 %	54,5 %	57,1 %	33,3 %	53,1 %
Totalt		100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Chi²-test nytta/kostnad (marknad)

	Värde	Signifikans
Pearson Chi ²	1,961(a)	0,743
Antal observationer	39	

Chi²-test revisionsplikt (marknad)

	Värde	Signifikans
Pearson Chi ²	2,229(a)	,694
Antal observationer	40	

Chi²-test nytta/kostnad (antal leverantörer)

	Värde	Signifikans
Pearson Chi ²	7,190(a)	,027
Antal observationer	38	

Chi²-test revisionsplikt (antal leverantörer)

	Värde	Signifikans
Pearson Chi ²	9,580(a)	,008
Antal observationer	39	

Chi²-test (antal leverantörer+fortsätta anlita revisor)

	Värde	Asymp. Sig. (2-sidig)	Exakt Sig. (2-sidig)	Exakt Sig. (1-sidig)
Pearson Chi ²	,371	,542		
Fisher's exakta test			,742	,391
Antal observationer	39			

ANOVA

Modell	Sum of Squares	F-värde	Signifikans
Regression	124,316	8,024	,000(a)
Residual	99,157		
Totalt	223,474		

a Oberoende variabler: (Konstant), revisionsplikt, antal anställda, antal ägare, antal leverantörer, antal anställda som arbetar med ekonomiadministration

b Beroende variabel: Nyttan/kostnaden

ANOVA

Modell	Sum of Squares	F-värde	Signifikans
Regression	132,368	7,120	,000(a)
Residual	122,709		
Totalt	255,077		

a Oberoende variabler: (Konstant), nytta/kostnad, antal anställda som arbetar med ekonomiadministration, bildningsår, rådgivning, antal anställda

b Beroende variabel: Revisionsplikt